

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

Інтернет-
підтримка

Олександр Гісем, Олександр Мартинюк

11

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Рівень стандарту

УДК 94(477)"1945/2018"(075.3)
Г51

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.04.2019 №472)

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Гісем О. В.

Г51 Історія України (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл.
загал. серед. освіти / О. В. Гісем, О. О Мартинюк. — Харків :
Вид-во «Ранок», 2019. — 288 с. : іл.

ISBN 978-617-09-5215-8

УДК 94(477)"1945/2018"(075.3)

Інтернет-підтримка
Електронні матеріали
до підручника

ISBN 978-617-09-5215-8

© Гісем О. В., Мартинюк О. О., 2019
© ТОВ Видавництво «Ранок», 2019

Шановні одинадцятикласники та одинадцятикласниці!

11

історії України.

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

питання і завдання,

ВИСНОВКИ,

за-

додатки:

тестові завдання,

 Пригадайте —

 Цікаві факти —

 Словник —

Барикатура про «гласність».
1980-ті рр.

? Яку думку намагався донести
карикатурист?

XX ..
1921—1923 ..
1932—1933 ..

1917—1921 ..

1980-
1988
59

300

2

Усунення з посади В. Щербицького.

28 вересня 1989 р.

3

Неформальні організації. Формування передумов багатопартійності.

« »

1987 р. — Український культурологічний клуб (УКК).

серпні

« »

Товариство Лева.

1987

Товари-

ство Лева. Української асоціації неза-

Української асоціації неза-

1988

Українська Гельсінська спілка (УГС) —

березні 1988 р.

1987

« »

кінці 1989 р.

Українську студентську спілку (УСС),

напри-

Спілки незалежної української молоді

(СНУМ),

1989 .

«Меморіал».

« »

1989 .

47 .

1988 —

1989 .

1200

13 .

«Мітингова демократія»

Народний рух України.

Першо формально задекларовано політично партією стала створена в жовтні 1989 р. у Львові Українська національна партія (УНП), яку очолював політв'язень Іван Приходько. Невдовзі її головним ривалим час вона була напівлегальною, із початку свого існування не визнавала законів «окупаційної влади» і в подальшому була єдиною серед політичних сил республіки, що відстоювала вимоги до Верховної Ради.

4

Фестиваль «Червона рута».

1989 р.

«Червона рута».

1980 —

1990-

« »

« »

Перший естиваль української сучасної пісні « ервона рута». ернів і. 1989 р.

5 Народний рух України за перебудову. І

(- 1989 .)
 —
 140). 1989 . (1990 . 60 .,
) — 180 . . (— 115 .,
) — 180 . . (.,
).

Установчий з'їзд Народного руху України за перебудову ресні 1989 р. 280 ве-
 . — (. , . , . , .) —

15 1990 .
(
, 60).
пар-
ламентська більшість («група 239»),
парламентська опозиція — Народна рада (125
)
Ігор Юхновський.
(
) 23

ивий лан г. 21 січн 1990 р.

? Як ви вважаєте, чи можливо в наш час провести таку масшта ну ак і ? рунтуйте сво думку.

7

Декларація про державний суверенітет України.

XII (1990—1994 .)

«парад суверенітетів».
16 липня 1990 р. Декларацію про
державний суверенітет України, (« » 355 -
, « » —).

еклара і про державний суверенітет України складаєтьс зі вступу (преам ули) та дес ти розділів: I. амовизначенн української на ії. II. Народовладд . III. ержавна влада. IV. фомад нство. V. ериторіальне верховенство. VI. кономічна само- стійність. VII. кологічна езпека. VIII. ьльтурний розвиток. IX. овнішн і внутріш- н езпека. X. іжнародні відносини.

8 Політична конфронтація восени 1990 р. «Революція на граніті».

червні 1990 р. (58 %), « » 11 1990 . 256 . « » 1989 . 10 %. 0,25 %, 1990 . — (XXVIII , 1990 . 3 , 85 %). 1990 . 1990 . « 1 » ().

грудні 1990 р. Партію демократичного відродження України (ПДВУ). . 15 1990 . , 1 . 30 100 . « » « » .

17 жовтня 1990 р.

()

158

24

«революція на граніті».

2 до

ериторі , вільна від комунізму. Наме-
тове містечко в ентрі Виєва під час
«револ ії на граніті». овень 1990 р.

? ому влада не наважилас на розгін
ак ії студентів?

П ,

(1990 р.)

«

».

1990 .

:

(),

(),

();

(),

();

()

9

Релігійне відродження.

1000-

1988 р.

100

().

II

Український екзархат РПЦ — ерковна адміністративна одини осківського патріархату на території України.

1946 .

3

екзархату

1988 .

1,1

1989 .

1989 .

Мирослав Любачівський

150 .

28 листопада 1989 р.

☒
ані еста і за легаліза і Удб .
ьвів. 17 вересн 1989 р.

23 січня 1990 р.

«

».

1946 .

1,5 .

1990 .

1991 .

Українську автокефальну православну церкву (УАПЦ).

1989 .

1989 .

200 .

1990 .

червні 1990 р.

Мстислава (Скрипника).

січні 1990 р.,

Українська православна церква Московського патріархату.

1990 р.

(,),

(-

).

Висновки. « »,

« »

1990

1990

Запитання і завдання

1. У чому полягає відмінність «гласності» від своїх слів? 2. Який існує зв'язок між «гласністю» і наростанням політичної активності суспільства? 3. Яка роль неформальних об'єднань в активізації політичного життя суспільства? 4. Чому було усунуто з посади В. Червоного? 5. Чому неформальні організації сприяли становленню агатопартійності? 6. Що зумовило появу масового релігійного руху? Під якими гаслами виступало релігійне тво? 7. Що стало поштовхом до нової хвилі десталінізації? 8. Які програмові цілі ставив перед собою Народний рух України? Як вони співвідносилися з декларованими цілями КПУ роки «переходу»? 9. Чому була зумовлена поміркованість Народного руху України порівняно з діяльністю аналогічних рухів в інших соціалістичних республіках? 10. Якими були результати виборів до Верховної ради України 1990 р.? У яких областях на виборах 1990 р. перемогли демократичні сили? Чому очолював у Верховній раді України опозиційний блок Народна рада? 11. Що таке «група 239»? 12. Назвіть основні положення Декларації про державний суверенітет України. 13. Яку назву отримало голодування студентів на площі історичної революції? 14. Які кроки домоглися своєї легалізації в 1989—1990 рр.?

- 15. Чому Народний рух України не повторив успіху подібних організацій, що діяли в країнах Балтії та Фрузії? 16. Обговоріть у групах. Чому було зумовлено загострення політичної боротьби восени 1990 р.? Якими були її наслідки? 17. Якими були причини прийняття, змісту та історичного значення Декларації про державний суверенітет України? 18. Характеризуйте вибори до Верховної Ради України у 1990 р. і початок її діяльності. Чому Верховна Рада України з 1990 р. почала працювати в парламентському режимі?
- Ⓒ 19. Характеризуйте суть політичної боротьби восени 1990 р. Кладіть тези. 20. Кладіть хронологічну таблицю подій на іонально-визвольного руху 1987—1991 рр.
- а 21. Підготуйте самостійно есе на тему «Чому, на вашу думку, керувалася комуністична більшість, підтримувала чи суверенітет України?».

§ 19. Проголошення Україною незалежності

- 1. Що таке «парад суверенітетів»? 2. Яких успіхів досяг український національний рух на початок 1991 р.?

1 Провал спроб збереження СРСР.

«...», (

1922 . , -

1924 .).

17 1990 .

пада 1990 р. . 20 листо-

23 листопада 1990 р. ,

« » , .

: «

20 січня 1991 р.

: «

?».

81,37 %

93,26 % (77 %)

дино політично сило на півострові, що виступила категорично проти проведеного референдуму, була **Організація кримськотатарського національного руху**. На той час на півострів із 1989 р. переселилося 83 тис. кримських татар.

, 12 лютого 1991 р.

«

».

«

».

«

».

3

Спроба державного перевороту в СРСР та Україна.

. 19 серпня 1991 р.

Державного комітету з надзвичайного стану (),

Борисом Єльциним.

ніч із 20 на 21 серпня 1991 р.

4 Проголошення незалежності України.

16 1990 . , (

1990 1991 .)

: « » (

1990 .), « -

()

», «

» (1991 .)

24 серпня 1991 р. -

— Акт проголошення незалежності України, -

: « -

—

».

— Україна.

»

» (26 1991 .) «

» (30 1991 .).

4 вересня 1991 р. -

28 січня 1992 р.

1991 .

5 Референдум 1 грудня 1991 р. та вибори Президента України.

, 24 1991 .

-

-

-

«

», , ,

1 грудня 1991 р. -

Всеукраїнський референдум -

Професор кафедри української історії Гарвардського університету в США Сергій Плохій про роль України в розпаді СРСР

ені. уло ікаво знайти в американських архівах не одне, а кілька підтверджень. Що до тодішньої позиції її ль іна. Не менш ікаво. уло зрозуміти, чому осії стало не ікаво грати в гру під назвою ад нський о з, і чому ре ерендум про незалежність України означав саме його розвал. Борис ль ин по снів Бушу, що осії ез України не підпише оновлений договір. Буш спитав, чому. ль ин відповів, що оез слов' нської України. ль ішість у ьому о зі складатимуть ісламські республіки. шлос, звичайно, не лише про кісь культурні та геополітичні речі, а також про те, що на аході називається the bordering of the empire, то то іна утримання імперії. осії не готова. ула. ез підтримки України утримувати економічно та геополітично інші республіки.

Я переконаний, що оєї аргумент не. ув єдиним, але він до ре вписується в те, що від увалос в регіоні та світі в той час. е ісламський актор і його роль у розвалі о зу.

Українська незалежність, ку ми отримали, — е продукт компромісу... Незалежність, ку вдалос ви орати завдяки. летен м, демократії, ку вдалос отримати наприкін і 1980-х рр., тре а навчитись захищати, що ми хочемо і надалі. ути Незалежними.

- ? 1. На кій ролі України в розвалі ак ентує історик . Плохій? 2. Яка є роль ре ерендуму 1 грудня 1991 р. у розвалі ?

6

Міжнародне визнання незалежності України.

1945 .

2

1991 .,

1991 .

« ».

10 1991 ., «

».

1 1991 .

. 30 1992 . (

), 10 (

1992 .

1998 . —

35 88 .

1 листопада 1991 р.

Декларацію прав національностей України,

5 грудн 1991 р. Верховна ада виступила зі верненн м до парламентів і народів світу, у кому зазначалос ,о Українська держава. уде неухильно дотримуватис норм міжнародного права, керу чись агально деклара іє прав л дини, міжнародними пактами про права л дини, рати ікованими Україно , та іншими відповідними міжнародними документами. Було висловлено також намір приєднатис до фельсінського акл чного акта, Паризької хартії та інших документів НБ .

Висновки.

17 1991 .

С 19—21 1991 .

С 24 1991 . 1 1991 .

С 1 1991 .

Запитання і завдання

1. Якими були результати всесоюзного референдуму 17. березня 1991 р.? 2. Чому відбувся державний переворот в СРСР? 3. Чому ввійшов до складу СНД? 4. Якою була мета заколотників? 5. Якою була реакція на заколот в Україні? 6. Чому став першим Президентом України?

7. Чому заколотники СНД не мали підтримки населення? Чи можна стверджувати, що заколот став каталізатором проголошення незалежності України? 8. Якою була проголошена незалежність України? У чому полягає історичне значення цієї події? 9. З якою метою було проведено референдум 1 грудня 1991 р.? Яким був його результат?

10. Визначте причини розпаду СРСР. Кладіть тези.

11. Під час дебати про подію проголошення незалежності України, депутат В. Яворівський зазначав: «Ситуація була дуже гострою. Успіх було налаштовано проти них, тож багатьом комуністів проголосували за незалежність саме через страх». Чи згодні ви з такою точкою зору? Обґрунтуйте свою думку.

Практичне заняття. «За живе...»: непоправні наслідки Чорнобильської трагедії

. 285.

Узагальнення знань за розділом 4. Відновлення незалежності України

Тестові завдання для підготовки до тематичного оцінювання за розділом 4. Відновлення незалежності України

5. СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ЯК НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ

§ 20. Державотворчі процеси в перші роки незалежності

1. Коли було проголошено незалежність України? 2. Якими були основні положення Декларації про державний суверенітет України і чого проголошено незалежності України?

1 Державотворчий процес.

Особливості державотворчого процесу

Державотворчий процес — процес формування й становлення основних інститутів влади, їх конституційне оформлення, визначення національних інтересів.

Особливості державотворчого процесу в Україні:

Чинники, що впливали на державотворчий процес

Позитивні	Негативні
<ul style="list-style-type: none"> (Державотворчі традиції. (Історичний шлях здобуття незалежності. (Підтримка з боку населення. (Демократичний вибір. (Міжнародне визнання України. (Підтримка з боку та інших держав 	<ul style="list-style-type: none"> (Довготривала економічна криза. (Відсутність відповідних управлінських кадрів, корупція у владі. (Відсутність видимих позитивних зрушень, поширення апатії в суспільстві. (Неорганізованість і незавершеність формування української нації, невиробленість національної ідеї. (Втручання Росії

2**Формування законодавчої гілки влади.**Верховною Радою України.
1990

450

1991

Іван Плющ.

400

1,1

з 2000 року було запроваджено нову систему відліку скликань. Як Верховна Рада України XII скликання (1990—1994 рр.) почали вважати Верховною Радою скликання. Також було замінено радянську символіку на символіку Верховної Ради на національну.

3**Президент України і виконавча влада.**

1991

Прем'єр-міністр.

Кабінет Міністрів України,
1991

Вітольд Фокін.

17

4

Створення української армії та військово-морських сил.

24 грудня 1991 року Верховна Рада України прийняла Закон «Про Збройні Сили України».

1991 року

400—420 тисяч осіб

1991 року 6 грудня

Закон «Про Збройні Сили України».

19 жовтня 1993 р.

Воєнну доктрину України.

ни.

Із Воєнної доктрини України (1993 р.)

трагетичним завданн м України в галузі о орони є захист її державного суверенітету і політичної незалежності, з ереженн територіальної ілісності та недоторканності кордонів.

Проголошу чи сво воєнну доктрину, ка має о оронний характер, Україна виходить з того,о вона не є потен ійним противником жодної конкретної держави.

1. Воєнно-політичні аспекти.

1.1. Воєнно-політичні ілі України та міжнародні пріоритети в галузі за езпеченн на іональної езпеки.

фловно мето воєнної політики України є гарантуванн на іональної езпеки України від зовнішньої воєнної загрози, відверненн війни, підтриманн міжнародного миру і езпеки.

Україна. удує свої відносини з іншими державами на основі прин іпів рівно-правності, взаємоповаги, взаємовигоди, невтручанн у внутрішні справи та інших загальновизнаних прин іпів і норм міжнародного права...

дійсн чи свій зовнішньополітичний і воєнно-політичний курс згідно з на іональними інтересами, Україна:

- не висуває територіальних претензій до інших держав і не визнає жодних територіальних претензій до се е;
- суворо дотримується принципу недоторканності існуючих державних кордонів;
- поважає державний суверенітет та політичну незалежність інших держав...

? ✎ характеризуйте основні прин іпи Воєнної доктрини України.

1999 . 2014 .
Сил (ВМС) Національну гвардію України, Військово-Морських

-112

-112

23 липня 1992 р.

влагман В України — регат «Степан гагайдаччын»

()

3 серпня 1992 р.

9 1995

18,3 % , 81,7 % —

а домовленіст між Україно та осіє орноморський лот на території України міг мати 338 кора лів. бількість осо ового складу не могла перевіувати 25 тис. осі . о того ж до складу лоту могли входити 22 військові літаки. У російському використанні залишило 16 командних пунктів (із 80), 11 о 'єктів зв' зку (із 39), п' ть о 'єктів за езпеченн ракетно-артилерійсько та мінно-торпедно з роє .

1996 .

(17), 1997 .

2017 . 28 травня 1997 р.

20

5

Розбудова судової системи й правоохоронних органів.

судово-правової реформи,

1992 .
 ,
 адвокатури. Міністерства юстиції, прокуратури,
 ,
 ,
 .
 1992—1996 .
 -
 ,
 1992 .
 : , , .
 .
 20 1991 . —
 (— Служба безпеки України, СБУ).

У своїй ро оті БУ керуєтьс конститу йними нормами та аконом «Про опера- тивно-розшукову ді льність». Вона підпор дкована Президенту України й підконт- рольна Верховній аді. БУ позапартійна, дотримуєтьс лише вимог законів України.

1990-

6 Визначення громадянства й кордонів України.

8 жов- тня 1991 р. Закон «Про громадянство України»,

8 жов- тня 1991 р. Закон «Про громадянство України»,

1997 .

Декларації прав національностей України 1

1991 .

7 листопада 1991 р. Закон «Про державний кордон України»,
кордонні війська України. При-

(), . 11

1991 . « ».

7**Розбудова місцевих органів влади.**

5 березня 1992 р. Закон «Про представників Президента України».

— місцеві адміністрації.

1993 .

1994 .

**8 Автономістські та сепаратистські рухи в Україні на початку 1990-х рр.
Кримська автономія. 1990-**

1990 .
(
1 1991 .
78 %
1993 .
« »
2001 .
« »
1990 .
» ,
« »
1990 .
1918 . 1991 .

«русинська проблема».

усини акарпатт (м. укачеве)

1994 .
 « »
 80 %
 « »
 1991—1994
 « »
 67 % 1980-
 1990-
 1992 .
 « »

— Меджліс кримсько-татарського народу, 1992 .

. у аров та . жемілев на прес-конференції представників Меджлісу кримськотатарського народу. Київ, 24 березня 1992 р.

9

Державна символіка.

1991 .

28 січня 1992 р. **Державний Прапор** —

19 лютого 1992 р.
Державним Гербом України.

15 січня 1992 р. **Державним Гімном України**
2003 . «Ще не вмерла України...», 6
« ».

1

У XIX ст. українці, які не мали власного гімну, співали «нога літа», пісні й вірші «ай, Боже, в до рий час», «ир вам, ратт, всім приносим», «аповіт» . евченка, молитву «Боже, Великий диний» та інші твори. У 1863 р. у львівському часописі «ета» . уло надруковано вірш П. у инського «е не вмерла України...». ого ж року композитор . Вер и ький написав до нього музику. Пісн швидко поширилас на українських землях і за кордоном, а в 1917 р. ула о і йно визнана гімном української держави.

Висновки.

1990—1993 .

Запитання і завдання

1. Що таке державотворчий процес? 2. Яку дату можна вважати відправною в цьому процесі? 3. Хто став першим Президентом України? Які головні повноваження мав Президент України в 1991—1996 рр.? 4. Чому була введена перша Верховна Рада незалежної України? 5. Яка дата вважається початком створення державних органів України? 6. З ким державами межує Україна? 7. Чому було запроваджено громадянство України? 8. Який судовий орган не вдалося створити в перші роки незалежності, незважаючи на прийняті рішення про його створення? 9. У якому регіоні України сепаратистський рух був найбільш активним? 10. Які атрибути державності були запроваджені Верховною Радою після проголошення незалежності України?
11. Як відбився процес створення українських владних структур? У чому полягали його основні етапи? 12. Які зміни на початку розбудови незалежної України відбулися в судовій владі та правоохоронних органах? 13. Чому відбувся сплеск сепаратистських рухів в Україні на початку 1990-х рр.?
14. Кладіть розгорнутий план на тему «Державотворчий процес в Україні в першій половині 1990-х рр.». 15. Сформулюйте основні завдання й прорахунки державотворчого процесу першої половини 1990-х рр. Кладіть таблицю.
16. Якими були завдання державотворчого процесу на першому етапі? Які були основні прорахунки? 17. У чому полягала проблема виборчої системи державного устрою, що постала перед Україною після проголошення незалежності? Яка форма державного устрою, на вашу думку, є оптимальною для України?

§ 21. Україна в 1994—1999 рр.

1. Як відбулося створення нової політичної партії? Які етапи становлення політичної системи в Україні? 2. Чому було скасовано стаття 6 Конституції про монополію КП на владу?

Перегрупування партійно-політичних сил в умовах незалежної держави.

Народний рух України (НРУ), Демократична партія України (ДемПУ), Українська республіканська партія (УРП), Конгрес українських націоналістів (КУН), Християнсько-демократична партія України (ХДПУ), Українська національна асамблея (УНА).

Організації українських націоналістів (ОУН),

1992 .

47

Соціалістичної партії України (СПУ)

розом.

(СелПУ).

Олександром Мо-

Селянська партія України

1993 .

Комуністична партія України (КПУ).

1995 .

1991 .

Прогресивна соціа-

лістична партія України (ПСПУ),

1996 .

Ната-

лією Вітренко

1994 .

м лема Народного руху України

123

— 96 (— 18, — 20.), — 14, — 18, — 18 1994 . червні-липні 1994 р. 1994 .

3**Конституційний процес. Конституція 1996 р.**

(16 1990 .). (1978 . 24 1991 . 17 1991 . 1 1991 . 1992 . 1992 . — 1993 . (1994 .) . 10 1994 . « » , « » , » ,

8 1995

«

».

11 1996

24

5

1996

1996

26

1996

1996

27

1996

28 червня 1996 р.

депутати Верховної ради після прийняття Конституції України. 1996 р.

Конституція — політичний нормативно-правовий акт держави, який закріплює основи суспільного ладу, державний устрій, систему, порядок утворення, принципи організації та діяльності державних органів, права та обов'язки громадян; засіб політичного управління суспільством, юридична основа всього законодавства держави, основа наукових розробок у сфері права, найважливіше джерело права. Конституція України як основи акону держави властиві підвищена значущість та особливості правового статусу: вона має найвищу юридичну силу, є основою для прийняття інших нормативних актів держави.

4**Вибори до Верховної Ради України 1998 р.**

1998 .

29 1998 . ()
 30
 20—25
 26,5 37,5
 (70,8 %, , 1994 .).
 , 4 % (24,65 % — 84
), (9,4 % — 32), «
 , !» (8,6 % — 29),
 (5,4 % — 19), (, 5 % — 17),
 , « » (4,7 % — 16), (4 % —
 14), () (4 % — 14) —

12

1998 .

III

Олександра Ткаченка.

Висновки.

1994 .

(1994—1999 .

Запитання і завдання

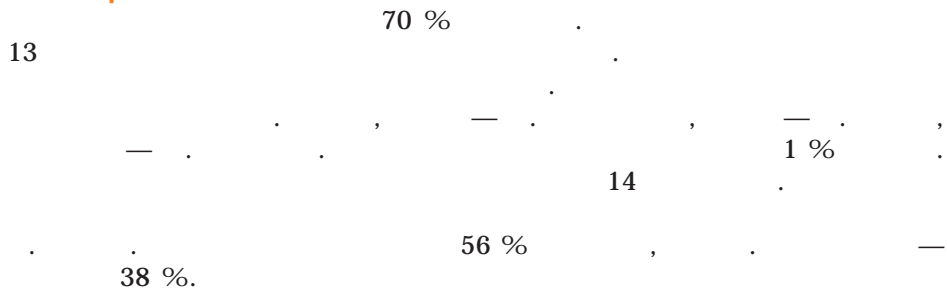
1. Воли від улис дострокові ви ори Верховної ади й Президента України?
2. то став другим Президентом України? 3. Воли. уло прийн то вонститу і України? 4. а ко ви орчо вистемо від увалис ви ори до Верховної ади України в 1998 р.? 5. то став флово Верховної ади України III скликанн ?
6. Як змінилас політична ситуа і в Україні на початку 1990-х рр.? 7. озкажіть про політичні ілі лівих, правих та ентристських партій України. 8. Якими. ули підсумки парламентських ви орив 1998 р.?
9. **Обговоріть у групах.** Характеризуйте про ес перегрупуванн партійно-політичних сил післ проголошенн незалежності України. Які політичні течії з' вилис на політичній арені країни? 10. Визначте етапи конститу тійного про есу і дайте їм характеристику.
11. Якими. ули здо утки і прорахунки державотворчих про есів, о від увалис в 1994—1999 рр.?

§22. Політичні процеси в Україні в 1999—2005 рр. «Помаранчева революція»

1. Воли від улис перші позачергові ви ори Президента та Верховної ади України? 2. У кому ро і. уло прийн то вонститу і України?

1 Президентські вибори 1999 р. Формування більшості у Верховній Раді України. 31 1999 .

з літа 1999 р. навколо ви орив точилас гостра ороть а. вожен із кандидатів у Президенти України висловл вав упевненість у перемозі й демонстрував готовність уз ти на се е відповідальність за дол країни. отири кандидати — . арчук, . ороз, В. . лійник та . каченко, зустрівшись у баневі, закликали всіх кандидатів до справедливої, чесної. ороть и. Вони мали намір висунути напередодні ви орив єдиного кандидата, кий. и мав. ільше шансів на успіх. . днак «канівська четвірка» не змогла здійснити задумане, а до неї. ільше ніхто не приєднав . Напередодні ви орив флова Верховної ади України . каченко зн в сво кандидатуру на користь лідера вПУ П. имоненка.

1999

() Віктора Ющенка,

2001

2000

Юлії Тимошенко,

12-

2000 11 237

: 19 24

2 Всеукраїнський референдум (квітень 2000 р.).

16 квітня 2000 р. «

». 80 %

450 300; ;

3 Політична криза (зима-весна 2001 р.).

сетний скандал»).

(9 2001 р.).

28 2001 р.

Анатолій Кінах.

2002 р.

2001 р.

«ка-

Плакат із вимогами знайти й покарати вбивць журналіста Анатолія Кінаха. 2001 р.

4 Вибори до Верховної Ради України 2002 р. та їхні наслідки.

2000—2001 рр.

2002 р.

2001 р.

50 %

50 % —

30 4%- , : — 23,55 %, — 20,01 %, « » () — 11,79 %, () — 7,25 %, — 6,87 %, () — 6,27 %.

« !» 177 (,), « » — 118 , — 64, () — 31, — 23, — 22, 12

Президентство Л. Кравчука і Л. Кучми

	Л. Кравчук (1991—1994 рр.)	Л. Кучма (1994—2004 рр.)
Доутки	<ul style="list-style-type: none"> ☉ Утвердженн незалежності України. ирний вихід зі складу . Налагодженн відносин із країнами світу. ☉ Відмова від дерного статусу держави. ☉ вонсоліда і суспільства. ☉ апочаткуванн економічних перетворень. ☉ творенн державних структур влади 	<ul style="list-style-type: none"> ☉ дійсненн приватиза іі. ☉ в ормуванн приватного сектору економіки. ☉ апровадженн і змі ненн інансово-грошової системи. ☉ Подоланн економічної кризи 1990-х рр. ☉ Прийн тт вонститу іі 1996 р. ☉ Урегул ванн про леми кордонів України. ☉ Початок ре ормуванн системи освіти
Прорахунки	<ul style="list-style-type: none"> ☉ Неспроможність подолати економічну кризу. ☉ іперін л і . ☉ трімке падінн життєвого рівн населенн . ☉ і льність трастів, інансових пірамід. ☉ Політична криза 1994 р. 	<ul style="list-style-type: none"> ☉ начне поширенн коруп іі. ☉ в ормуванн та змі ненн тіньової економіки. ☉ творенн інансово-промислових кланів. ☉ Накопиченн зовнішньої за оргованості. ☉ ловживанн під час приватиза іі. ☉ Політична криза 2001 р. («касетний скандал»). ☉ Нес ормованість державних інтересів. ☉ Невизначеність у відносинах між аходом і ходом. Провал інтегра ійних починань ☐ одо вступу до євроатлантичних структур. ☉ Нерівноправні відносини з осіє . ☉ Низький рівень житт переважної частини населенн . Невирішеність со іальних про лем

Заангажованість — вимушені дії представника неополітичної сфери діяти в руслі певної ідеології, доктрини, політичного курсу.

Екзит-пол — вихідне репрезентативне опитування організоване на виході з виборчих дільниць.

20.

31 жовтня 2004 р.

— 39,11 %, — 5,82 %, — 4,97 %, — 39,26 %
— 1,53 %, — 0,93 %

заангажованість

2004 50 % 21

екзит-полів,

21 листопада

8 грудня 2004 р.

), «помаранчева революція».

500 1,5

24

(20),

27

»

(

)

29

Майдан Незалежності в Києві під час «помаранчевої революції». грудень 2004 р.

Болонна сво оди. Пам' тник «помаранчевій револ ії» в м. рого ич

3 грудня 2004 р.

24 2004 .. 26
2004 . 7

Закону «Про вибори Президента України».

(вересня 2005 р.

8 2004 .

26 2004 .
51,99 %
— 44,21 %.
23 січня 2005 р.

Висновки.

1994 .

« » -

Запитання і завдання

1. то переміг на президентських виборах 1999 р.? **2.** Які питання були винесені на Всеукраїнський референдум за народною ініціативою 2000 р.? **3.** Які політичні сили утворили першу у Верховній Раді України пропрезидентську більшість? **4.** Було запроваджено пропорційну систему виборів до Верховної Ради України? **5.** Які події призвели до внесення змін до Конституції України? **6.** то став третім Президентом України?

7. Якими були наслідки політичної кризи зимово-весни 2001 р. і виборів до Верховної Ради 2002 р.? **8.** з якою метою було проведено Всеукраїнський референдум у квітні 2000 р.? Якими були його наслідки?

9. Проведіть дискусію за пролемам питанням: «Період президентства Ющенка: здобутки і прорахунки». **10.** Назвіть причини політичної кризи зимово-весни 2001 р. Як вона була подолана? Якими були її наслідки?

11. права фондзге і «касетний скандал». Були приводом чи причиною політичної кризи зимово-весни 2001 р.? Обґрунтуйте свою думку. **12. Обговоріть у групах.** Чи була «помаранчева революція» революцією?

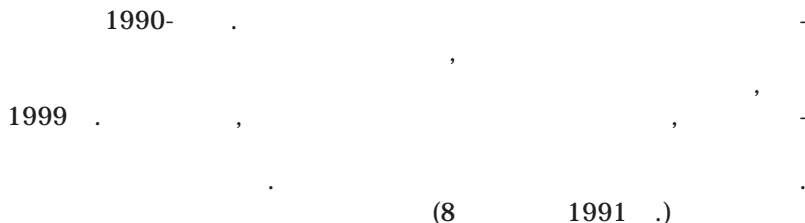
§ 23. Економічний розвиток України в 1992—2005 рр.

1. Було почалося економічне падіння в Україні? **2.** Які реформи були проведені в Україні у роки «переходу»?

1 Початок економічних перетворень.

«Шокова терапія» — система заходів для стабілізації економіки та становлення ринкових відносин, кі передбачає лібералізацію і фінансово-кредитної системи, зовнішньоекономічної та інших видів діяльності, використання монетаристських методів регулювання економіки, скорочення державних витрат на соціальні потреби.

початку 1992 р.
нець

по- купоно-карбована- «шокової терапії»,

1992

«

»

Стартові можливості економіки незалежної України на 1992 р.

Позитивні чинники	Негативні чинники
<ul style="list-style-type: none"> ⦿ Висококваліфікована та дешева робоча сила (праездатне населення становить більше половини населення України). ⦿ Високий рівень освіти. ⦿ Високий науковий потенціал (220 тис. науковців), розвиненість мережі наукових установ, розвиток фундаментальних і прикладних наукових досліджень. ⦿ Багаті природні ресурси. ⦿ Розвиненість транспортної мережі (залізниця, порти — найрозвиненіша мережа у світі, газопроводи, електропроводи тощо). ⦿ Великий морський і річковий флот (четвертий у світі). ⦿ Промисловість, здатна випускати значний перелік продукції, аж до ракет і космічної техніки. ⦿ Високий потенціал у розвитку сільського господарства (висока природна родючість ґрунтів) 	<ul style="list-style-type: none"> ⦿ Слабка економіка України як складова загальносоюзного економічного комплексу. ⦿ Нерівномірність структури економіки: переважання важкої промисловості та енергетики (70 %). ⦿ Відсутність у більшості галузей (80 %) завершеного циклу виробництва товарів. ⦿ Випуск 40 % продукції підприємствами-монополістами. ⦿ Висока енергозатратність та енергозалежність. ⦿ Неконкурентоспроможність більшості частини промислової продукції на світовому ринку. ⦿ 80 % підприємств працювали на потреби військово-промислового комплексу. ⦿ Несформованість фінансової та банківської системи в Україні. ⦿ Відсутність законодавчо-нормативної бази для функціонування економіки в умовах ринку. ⦿ Негативні наслідки невдалих економічних реформ періоду «перестройки». ⦿ Відсутність чіткої програми дій щодо реформування економіки. ⦿ Постійна криза й затратність сільського господарства. ⦿ Відсутність управлінських кадрів і менеджменту, пристосованих до ринкової економіки. ⦿ Невага до приватної власності населення, звикло до державної опіки

», ; ;
 . -
 (), 1992 . -
 1992 .
 « » « -
 ».
 , , -
 , , -
 , ,
 1992 . , -
 , - . -
 , :
 ;
 ;
 ;
 .

Порівняно з попереднім роком національний дохід за 1992 р. становив 85 %, виробництво промислової продукції — 91 %, виробництво продукції сільськогосподарства — 89 %. Майже в усіх галузях важкої промисловості панувала криза. Найбільше падіння відчувалося в транспортному й сільськогосподарському машинобудуванні, хімічній промисловості, що було зумовлено браком матеріалів і комплектуючих, які надходили з колишніх радянських республік. Тривало знижувалися видобуток вугілля, нафти та природного газу. Дійсна в 1992 р. лібералізація і конкуренція в умовах відсутності конкуренції того ж року призвела до їх зростання у 20 разів (рівень індексу до 2000 %).

: « , , « -
 », « -
 », « , «
 » (1992 . 15 % ,

», « 30 %), « () -

- » (, -

1992—1995). -

94 % . -

—

, .

82 34 778. 1990 1995 .

2002 . -

(38 400 -

2000 . 42 400 2005). -

- . -

, . -

, 80 % -

; , -

, 50 % , -

6 () . -

, , , -

1990—1994 . 44 %, -

— 41 %, — 54 %. 1994 .

— 27,7 %.

64 % — 10 155 %.

« » -

:

(1993 . — 47 %), 1992 . 65 % ,

(1992 . 8,1 % ,

1993 . — 10,8 %);
(

); «прихватуаціі»

«

»

;

,

.

(

— 1

).

1994 .

«

»

1994 .,
25—50
40 %

2

Економічний розвиток України в 1994—1999 рр.

1994 .

144-

2

гіперінфляції.

Причини гіперінфляції 1992—1994 рр.:

⌋

«

»

⌋

(1992 .).

⌋

1992 . 300 .)

⌋

(1992 — 1993 .)

тандартні марки України
через гіперінфляцію випускали
без номіналу. Буква означала
поштовий тариф. 1994 рр.

() 1993 . 3 (,) .

1993 .

1 .

«Шляхом радикальних економічних реформ» жовтні 1994 р.

Основними напрямками та пріоритетними завданнями

;

;

;

;

;

;

Періні лі і — іні зростали
одн . 1990-ті рр.

Засоби досягнення:

;

;

;

;

;

1994 ,
 1995 . 70 %.
 1994 .
 ;
 400 %.
 28,2 %,
 16,5 %.
 16,8 %
 1990 .
 1990 .
 44 %.
 1995 .
 181,7 %.
 приватизації. 1995 .
 16 265 , 4051
 1995 .
 40 %
 1996 .
 (),
 50).
 1999 .

Приватизаційний майновий сертифікат. 1995 р.

1990 .
 1990 .
 3,5
 96 62 %.
 ()
 ()

Год	1994	1995	1996
Зміна до попереднього року	-	(12,2 %)	22,9 %
Грошова одиниця	1994	1995	1996
гравню.	100 000	1	100 000
Грошова реформа	вересні 1996 р.		

Назва «гривн» бере свій початок із часів Київської держави (усі-України). У 1918 р. у гривні випускали кредитні білети державного банку Української Народної Республіки. Після прийняття в 1991 р. Акта проголошення незалежності України було вирішено власну грошову одиницю назвати гривнею, зберігши назву «копійка» для різних монет.

Год	1996	1997	1998	1999
Зміна до попереднього року	-			
Грошова одиниця	1996	1997	1998	1999
гравню.	100 000	1	100 000	100 000
Грошова реформа	вересні 1996 р.			

3 Економічні процеси у 2000—2005 рр. 1999 .

2000 2001—2005

.

.

. (.)

. 2003

.

. 2004

1,5 2003

2000—2001

.

. 1998

11

14 (95 1,3)

4,107 2009 32 (127 1999

1,2 « »

.

(.) 2004

« » «

» (.)

2004

.

2004

.

.

к її проти продажу землі.
Початок 2000-х рр.

2002 р.

Земельний кодекс,

23,8

2004 .
72,3 %

9,9

2004 .

2000—2004

Висновки.

1999 .

2001 .

Запитання і завдання

1. Воли Україна вийшла з ру левої зони? **2.** Який ур д започаткував у країні «шокову терапію»? **3.** а кого ур ду розпочалис докорінні ринкові перетворенн ? **4.** У кий період в Україні спостерігалас гіперін л і ? **5.** Воли в Україні було закріплено приватне право на земл ? **6.** Як називаєтьс на іональна грошова одини Україна? Воли вона була запроваджена?

7. ому післ проголошенн незалежності від улос стрімке падінн економіки України? Якими були основні підсумки економічного розвитку України в 1991—1994 рр.? **8.** Як від увалос становленн власної грошово- інансової системи незалежної України? **9.** ому, на ваш погл д, у перші роки незалежності економічні зміни значно відставали від політичних? **10.** Воли почалис економічні ре орми в Україні? Яко була їхн мета?

11. Характеризуйте аграрну політику України на початку 1990-х рр. та розкрийте її наслідки. **12. Обговоріть у групах.** Як була реалізована стратегія розвитку економіки, запропонована . Бучмо в 1994 р.? Чи було дос гнуто мети ре орм? Чи е ективними ви вилис засо и дос гненн ? Відповідь подайте у вигл ді та ли і.

13. Чи можна вважати е ективними економічні ре орми, проведені за роки незалежності? рунтуйте сво відповідь.

§ 24. Етносоціальні процеси та рівень життя населення

Які со іальні зміни намітилис в Україні в роки «пере удови»?

Зміни у складі населення України, соціальні проблеми.

1990—1999

1992

40—50 %

1997

Українські заробітчани в Італії.
1990-ті рр.

1992

1995—1996
1883

60

2,5

1991—1996

1,2

()

1990 . , — 53,8 %
 (— 29,6 %, — 30,3 %).
 26,4 % (—
 68,1 %, — 62,9 %).
 1992—2010 .

Результати Всеукраїнського перепису населення 5—14 грудня 2001 р.

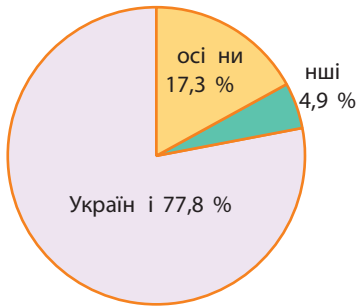
агальна кількість населенн становила 48,42 млн осі (у 1989 р. — 51,54 млн). Населенн міст на ей період налічувало 32,54 млн осі (67 % від загальної кількості населенн). Порівн но з 1989 р. кількість міського населенн скоротилас на 2,3 %. ільське населенн становило 15,88 млн осі (32 %), порівн но з 1989 р. воно зросло на 1,8 %. Перепис засвідчив значне зниженн кількості окремих на іональних меншин: євреїв, нім ів, угор ів, росі н. Натомість зросла кількість кримських татар, вірмен, грузинів тоо.

2

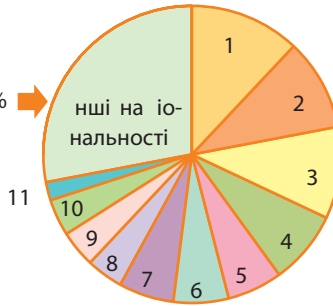
Загальна характеристика соціальних змін в українському суспільстві.

1990 . (10 %) 4
 1999 . 3 (10 %),
 30—50

Національний склад населення України (за переписом 2001 р.)

листопаді 1991 р.
національностей України,

1. Білоруси — 0,6 %
2. Молдавани — 0,5 %
3. Карпатські татари — 0,5 %
4. Болгари — 0,4 %
5. Угорці — 0,3 %
6. Румуни — 0,3 %
7. Польські — 0,3 %
8. Євреї — 0,2 %
9. Вірмени — 0,2 %
10. Чехи — 0,2 %
11. Німці — 0,1 %

Декларацію прав

Із Декларації прав національностей України (1 листопада 1991 р.)

Верховна Рада України, виходячи з Декларації її про державний суверенітет України, з огляду на проголошенню незалежності України, керує чисельно загальною декларацією прав людини та ратифікованими Україною міжнародними пактами про права та свободи осіб історично; прагнучи утвердити в незалежній, демократичній Україні свідомі принципи свободи, гуманізму, соціальної справедливості, рівноправності всіх етнічних груп народу України; звернувши до уваги, що на території України проживають громадяни понад 100 національностей, які разом з українцями складають приблизно двомільйонний народ України, приймає Декларацію прав національностей України:

Стаття 1. Українська держава гарантує всім народам, національним групам, громадянам, що проживають на її території, рівні політичні, економічні, соціальні та культурні права.

Представники народів та національних груп обираються на рівних правах до органів державної влади всіх рівнів, займають відповідні посади в органах управління, на підприємствах, в установах та організаціях.

Дискримінація за національною ознакою забороняється і карається законом.

- ?** 1. Які права держава гарантує національним меншинам? 2. Згідно з вашою думкою, після проголошення незалежності України виникла потреба прийняти Декларацію прав національностей України?

жовтні 1992 р.

(12 .).

4

Повернення кримських татар на історичну батьківщину.

1988—1989 .

1944 .

(1989—1992 .)

(500 .),

1991 .

Кримськотатарське село «Оджа-Ала». 1990-ті рр.

Перший Президент України . Бравчук наприкін і 1991 р. с ормул вав спе и іч-не кредо української влади: «одо відновленн на іональних прав кримськотатарського народу: « и маємо створити дл кримськотатарського народу умови, і економічні також, дл його переселенн на історичну атькі іну. е перше й найголовніше нині... ьгодні потрі но вирішувати питанн таким чином, о кримськотатарський народ, кий пере уває в ьриму і є сьогодні меншино від-носно населенн ьриму, зайн в з урахуванн м історичного аналізу відповідне міс е в державних владних структурах, кі є сьогодні в ьриму... фворити про перетворенн територіальної ьримської втономної еспу ліки на на іонально-територіальну немає достатніх підстав».

1992

1999

Висновки.

130

? Запитання і завдання

1. Назвіть найолчіші, на ваш погляд, соціальні проблеми в Україні 1990-х рр.
2. За роки незалежності кількість населення України зросла чи зменшилася? 3. По сніть термін «приховане безробіття». 4. Представники яких національностей живуть в Україні? 5. Коли було проведено перший за роки незалежності перепис населення? 6. Який регіон України зазнав найбільших етнічних змін?
7. Як економічна криза вплинула на соціальне становище населення України? 8. Які зміни відбулися в динаміці міграційних процесів за часів незалежності України? 9. Які соціальні виклики свідчать про соціальне розшарування українського суспільства? Назвіть причини соціального розшарування населення України. Що з соціально-політичних наслідків призводить до соціального розшарування? 10. Яке значення мало прийняття Верховною Радою Декларації про незалежність для розвитку міжнародних відносин? Коли було прийнято цей документ? 11. Охарактеризуйте національну структуру населення України. Які зміни в ній відбулися в період незалежності? 12. Які кроки були здійснені державою для гармонізації міжнародних відносин? айте оінку на національній політиці України.
13. Визначте, які соціальні прошарки існували в українському суспільстві в 1990-ті рр. Кладіть схему соціальної структури українського суспільства.
14. Охарактеризуйте демографічну ситуацію в Україні в період незалежності. Кладіть тези.
15. Проведіть дискусію за пролеминим питанням: «Що сприятиме припиненню сепаратистських рухів в Україні в 1990-ті рр.?». 16. Чому, на ваш погляд, в Україні, на відміну від багатьох інших країн Європи, за часів незалежності не відбулося серйозних міжетнічних конфліктів? Що ви можете порадити для запобігання таким конфліктам у майбутньому?

§ 25. Зовнішня політика та міжнародні зв'язки України у 1992—2010 рр.

1. Коли було проголошено незалежність України? 2. У кому році Україна стала членом ООН?

1 Міжнародне визнання незалежності України. Набуття без'ядерного статусу.

6 грудня 1991 р. Договір про основи добросусідства і співробітництва між Україною та Угорською Республікою.

(1992 .; 1995 . —
, (1995 .),
— (1992 .).

без'ядерного статусу,

1994 р.

Будапешті

Меморандум

про гарантії безпеки України.

375

Професор кафедри української історії Гарвардського університету в США Сергій Плохій про Будапештський меморандум (2016 р.)

Будапештський меморандум — це надзвичайно велика перемога України і, зокрема, української дипломатії, про яку в Україні мало хто знає, оскільки і західні країни відмовилися дати будь-які гарантії після вивозу з рої, оскільки вже Україна, у принципі, погоджувалась на це раніше. Одні через зусилля українських дипломатів вдалося створити окремий текст — Будапештський меморандум, у якому зведені всі зовнішні міжнародні спільнота давала відносно недоторканності кордонів і т. д. Це не були нові зовнішні, через це вони називаються не гарантії, а assurances. Але такий документ був створений, і інші країни підписали його. Активно сьогодні Україна має цей надзвичайно важливий документ, у якому знову ніяких нових гарантій не було дано, але були підтверджені ті старі. Було зроблено крок у зв'язку з входом України як недержавної держави в угоду про нерозповсюдження ядерної зброї, так як це велика заслуга саме української дипломатії тоді, у 1990-х рр., у дуже складних умовах, коли на них був тиск і зі сторони батьківщини, і з боку США.

Як і Україна цього не зробила, то це було б failed state. Не було ні визнання, ні економічної підтримки, ні коїсь співпраці з рештою світу. І вони не мали незалежної держави, як і не пішли на це тоді.

- ? 1. Яку роль у Будапештському меморандумі дає історик С. Плохій? 2. Чим він аргументує свої позиції?

2010 .

2002 . — ,
2004 . —
2004 .
« » .
« » .
1949 .,
14 1992 .
9 листопада 1995 р. 37-
1994 .
1998 р. Угода про партнерство і спів-
робітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх держа-
вами-членами.
;
;
;
1999 .
липні 2002 р. — ,

2004 2007 . 2003 р.

2003 .

(18). 2005 .
2005 . .

Конгрес зустрів В. Ющенка як національного героя. Президент України виступив перед повним складом двох палат Конгресу з промовою, яка тривала 40 хвилин. У ній він завіряв, що нова Україна розділяє євроатлантичні цінності, і переконував, що вступ України до НАТО і НАТО «змінить стратегічно важливу ділянку регіону — від Варшави до Ісландії й Баку». Прізвище президента України вважалося, жоден східноєвропейський політик не мав честі виступати перед двома палатами Конгресу.

Конгрес майже всі висловлені В. Ющенком ініціативи зустрів з ентузіазмом. В. Ющенко подякував Конгресу за підтримку столітньої боротьби України за незалежність і недавньої «помаранчевої революції».

Високий рівень прийому гостей забезпечили впливові організації української діаспори. Історичні місця із помаранчевою символікою зустрічали українського президента. Після входу в Джорджтаунський університет, де він прочитав лекцію, він відвідав Бібліотеку-музей імені Беннеді, де йому вручили спеціальну премію «за мужність». Історична українська акція була організована у Вашингтоні. Після пам'ятника Грінченку, який був відкритий у 1964 році як символ майбутньої незалежності України. На зустріч із В. Ющенком до Вашингтона приїхали тисячі українців із різних штатів.

На протывагу осії в 1996 р. у межах Н утворилося о'єднання Грузії, України, зєр айджану і олдови (дУ), ко і ійно-уло за влено, дл реаліза її ідеї євразійського транспортного коридору. У 1997 р. до організа її увійшов і Узєкїстан (організа і отримала назву дУ), але у 2002 р. він за вив, о виходить із неї.

2000-
лютому 2003 р.

ного економічного простору (ЄЕП).

Єди-

2005—2009

Гібридна війна — дії однієї держави проти іншої з мето зрєити її внутрішньо вразливо дл здійсненн агресії.

гібридну війну,

2008

19

2018

Петро Порошенко

()

4

Конфлікт навколо острова Тузла. 29

2003 р.

157

(

).

23 2003 900 102

Володимира Путіна.

5 Відносини із сусідніми країнами.

— (1989 ., 11,4),
 (440 .), (325 .), (219 .),
 (163 .), (135 .), (8 .).

Угорщина

Словаччиною.

50

Польщею. 2 1991 .

18 1992 .

« ».

« »

1997

« ».

2008

2014

Румунією,

(

1997 р. 2 червня

ні до розусідства на кордоні між селами в речів (Україна) та врилів (Польща). 2018 р.

2009 р.

острова Зміїний.
Молдовою.

андрівний та ір пілки української молоді
« азом і до кін ». ргентина. 2014 р.

2,5

ри . західної діаспо-
:

1) , -

(-

);

2) , ' -

(-

);

3) , -

— , -

(250 .), (950 .), (730 .) -
3 %

(, , ,), -

) (360 .) (250—300 .

(— , — -

).

— 35-

.

,

,

,

.

(

).

,

-

« », , -

«

»,

... ().

((1990 ..), I (1992 ..) (1992 ..).

Найважливішим часом значних випробувань зазнали українські громади в колишній Югославії. Під час громадянської війни багато українців залишили місця свого проживання. Товариство «Україна» підтримувало земляків у скрутну хвилину, організувало їм доставку гуманітарної допомоги.

червні 1993 р. Міністерство України у справах національностей та міграції (2010 ..).

Міністерство України у справах національностей та міграції (2010 ..).

» « 2000 » (1996 ..)

« 2001 .. » « 2005 .. », 2004 .. « .. ».

Висновки.

1990-

(1997 ..);

Запитання і завдання

- 1.** Воли Верховно адо України, ули схвалені «сновні напр ми зовнішньої політики України»? **2.** У кому ро і Україна підписала домовленості про відмову від ядерної зброї? **3.** Вступ до якої організації проголошували своє мето всі Президенти України? **4.** Воли Україна стала членом ади вропи? **5.** У яких країнах українські підрозділи здійснили миротворчі місії ООН?
- 6.** Им, уло зумовлено швидке визнання незалежності України іншими державами? **7.** На яких принципах і засадах азується зовнішня політика України? **8.** Воли Україна реально набула незалежного статусу? **9.** Яку позицію посідає Україна щодо ООН? **10.** Як розвивається співробітництво України з провідними міжнародними організаціями?
- 11. Проведіть дискусію** за пролемним питанням: «Багатовекторність політики України в 1991—2005 рр.: здобутки і прорахунки». **12.** Визначте відмінності зовнішньої політики Президентів України. Відповідь подайте у вигляді таблиці.
- 13.** Им, ули зумовлені неодноразові зміни пріоритетів зовнішньополітичного курсу України? рунтуйте свою відповідь.

§ 26. Суспільно-політичне та економічне життя України у 2005—2010 рр.

- 1.** Воли від улас «помаранчева революція»? Якими були її причини й результати?

1 Розкол серед «помаранчевих» політичних сил.

- 1.** «...» («...»).
- 2.** «...»
- 3.** «...»
- 4.** «...»
- 5.** «...»
- 6.** «...»
- 7.** «...»
- 8.** «...»
- 9.** «...»
- 10.** «...»
- 11.** «...»
- 12.** «...»
- 13.** «...»
- 14.** «...»
- 15.** «...»
- 16.** «...»
- 17.** «...»
- 18.** «...»
- 19.** «...»
- 20.** «...»
- 21.** «...»
- 22.** «...»
- 23.** «...»
- 24.** «...»
- 25.** «...»
- 26.** «...»
- 27.** «...»
- 28.** «...»
- 29.** «...»
- 30.** «...»
- 31.** «...»
- 32.** «...»
- 33.** «...»
- 34.** «...»
- 35.** «...»
- 36.** «...»
- 37.** «...»
- 38.** «...»
- 39.** «...»
- 40.** «...»
- 41.** «...»
- 42.** «...»
- 43.** «...»
- 44.** «...»
- 45.** «...»
- 46.** «...»
- 47.** «...»
- 48.** «...»
- 49.** «...»
- 50.** «...»
- 51.** «...»
- 52.** «...»
- 53.** «...»
- 54.** «...»
- 55.** «...»
- 56.** «...»
- 57.** «...»
- 58.** «...»
- 59.** «...»
- 60.** «...»
- 61.** «...»
- 62.** «...»
- 63.** «...»
- 64.** «...»
- 65.** «...»
- 66.** «...»
- 67.** «...»
- 68.** «...»
- 69.** «...»
- 70.** «...»
- 71.** «...»
- 72.** «...»
- 73.** «...»
- 74.** «...»
- 75.** «...»
- 76.** «...»
- 77.** «...»
- 78.** «...»
- 79.** «...»
- 80.** «...»
- 81.** «...»
- 82.** «...»
- 83.** «...»
- 84.** «...»
- 85.** «...»
- 86.** «...»
- 87.** «...»
- 88.** «...»
- 89.** «...»
- 90.** «...»
- 91.** «...»
- 92.** «...»
- 93.** «...»
- 94.** «...»
- 95.** «...»
- 96.** «...»
- 97.** «...»
- 98.** «...»
- 99.** «...»
- 100.** «...»

Реприватизація — процес, зворотний приватизації, коли підприємство, яке було приватизовано, повернуто в державну власність раніше приватизованого об'єкта.

Нафтотрейдер — особа або компанія, яка займається оптовою торгівлею нафтою.

У 2005 році в Україні було введено нові правила торгівлі нафтою. Це призвело до появи нафтотрейдерів, які почали активно торгувати нафтою. Це привело до зростання цін на нафту в Україні. У 2008 році ціна на нафту в Україні становила 80 % від ціни на нафту в Європі.

Національний музей «Меморіал жертв флотомору» в Києві, створений у 2008—2010 рр.

Реставрований палац гетьмана Богдана Хмельницького в заповіднику «Гетьманська столиця» в Батурині (Чернігівська область).

? Як ви вважаєте, чому зведення таких важливих об'єктів для України призвело до зростання авторитету В. Януковича?

5

2005

« »

« »

24 жовтня 2005 р. пройшла найбільша та єдина акція з програми реприватизації — аукціон із перепродажу компанії «Фриворіжсталь», який виграла індійська компанія «Італ тіл». Аукціон тривав 50 хвилин, його передали в прямому телевізійному ефірі. Вартість компанії «Фриворіжсталь» перевершила всі очікування та в 6 разів перевищила ціну, сплачену попереднім власником. У результаті продажу компанії «Фриворіжсталь» державний бюджет отримав 24,2 млрд грн, що на 6,6 млрд грн (38 %) перевищило надходження від приватизації власності за всі попередні 14 років.

2

Зростання популярності опозиційних сил. Вибори до Верховної Ради України 2006, 2007 рр.

« »

« »

2005

10

()

()

« »

2004

« »

« »

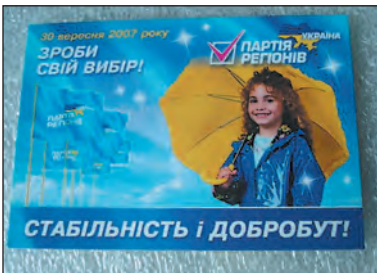
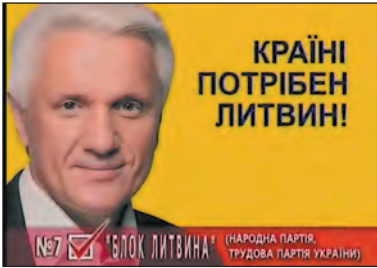
« »

2006

45

3%-

«
2006 . (32,14 %),
» (14 %), (5,6 %), (22,29 %),
(3,6 %).
2004 .,
« »
6 липня 2006 р.
« » « »
« », :
— « »
(2004 .).
« »
Коаліцією національної єдності.
(300)
« »
2 квітня 2007 р.
« 27 2007 .».
()

Передви орча агіта і різних партій та локів на ви орах 2007 р.

	27	2007	150	
	2	2007	30	
	20	ня 2006 р.	26 берез-	
	2007	3%-	(34,37 %),	
	(30,71 %),	» (14,15 %),	(5,39 %),	
	(3,96 %).		2,86 %	
	»	227		

3

Вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ). Економічна криза 2008—2009 рр.

: 2008 р.

Світової організації торгівлі (СОТ).

2008—2009

(111

— 2008 .).

1 . = 7—8

(2009 . 27 %, 2008 .). — 14,5 %.

2009 .

Передвиборча агітація кандидатів у Президенти на виборах 2010 р.

4

Президентські вибори 2010 р.

17 січня 2010 р.

(13,06 %), (25,05 %), (35,32 %),

235

1996

2004

Висновки. «

2008—2009

«

»

2010

»

? Запитання і завдання

1. Які ре орми перед ачала передви орча програма Президента В. Фенка « е- с ть кроків назустріч л д м»? 2. боли від увс розкол серед «помаранчевих» політичних сил? 3. Які партії здо ули перемогу на ви орах 2006 р.? 4. ому від улис дострокові ви ори до Верховної ади у 2007 р.? 5. боли до України докотилас світова економічна криза 2008—2009 рр.? 6. то став четвертим Президентом України?
7. Якими ули осо ливості економічної кризи 2008—2009 рр.? 8. Якими ули підсумки ви орів до Верховної ади 2006, 2007 рр.?
9. кладіть структурно-логічну схему перегрупуванн політичних сил в Україні у 2005—2010 рр. 10. кладіть та ли «Президентство В. Фенка: здо утки та прорахунки».
11. Проведіть дискусію за про лемним питанн м: «Яко с, ула головна причина політичної неста ільності України у 2005—2010 рр.?».

Практичне заняття. Державне будівництво в незалежній Україні: особливості, здобутки, проблеми

. 285.

Узагальнення знань за розділом 5. Становлення України як незалежної держави

Тестові завдання для підготовки до тематичного оцінювання за розділом 5. Становлення України як незалежної держави

6. ТВОРЕННЯ НОВОЇ УКРАЇНИ

§ 27. Україна у 2010—2014 рр. Революція Гідності

1. Чому В. Януковича було обрано Президентом України? 2. На які політичні сили спирався В. Янукович під час свого президентства?

1 Початок президентства В. Януковича.

2009 року в Україні відбулися президентські вибори. Переміг кандидат від опозиції Віктор Янукович. Він вступив на посаду Президента України 25 лютого 2010 року. У квітні 2010 року курс гривні до долара становив 4 грн за 1 долар.

Окремі країни світу за ВВП на одну особу (грн, за курсом долара на квітень 2010 р.)

Країна	2000 р.	2005 р.	2008 р.	2010 р.
Україна	642,41	1842,53	3925,79	2795,49
Казахстан	1229,36	3785,56	8715,86	8107,56
Білорусь	1042,82	3098,15	6234,69	5513,01
США	1793,52	5325,82	11 690,2	10 740,34
Польща	4453,74	7964,7	13 858,41	12 575,45
Китай	945,6	1710,0	3403,52	3999,41

Харківських угод (2010 р.), 25

100

ітинги проти рати іка її арківських угод. 2010 р.

30 вересня 2010 р.

« » 8 2004

« ».

« ».

10 %,

2

Податковий Майдан. Ув'язнення лідерів опозиції.

Податковий Майдан (22 листопада — 3 грудня 2010 р.).

22 2010 20 (—).

« ».

30 2010 .

Податковий айдан. 2010 р.

27 лютого 2012 р.

8 червня — 1 липня 2012 р.

« -2012».

3 Мовний Майдан. Вибори до Верховної Ради України 2012 р. « -2012»

« — »), Мовний Майдан (3 липня — 8 серпня 2012 р.)

« », 10 %.

2012 р. 28 жовтня (

« », 22 2012 .. 30 % — 13,18 % ; « » — 13,96 %, « » — 10,44 %.

Барикатура на мовну ситуа і в Україні. 2012 р.

? о намагавс сказати автор карикатури?

207 («тушки»).

4

Євромайдан. Революція Гідності.

2013

!».

2013

21 листопада 2013 р.

Євромайдан.

(),

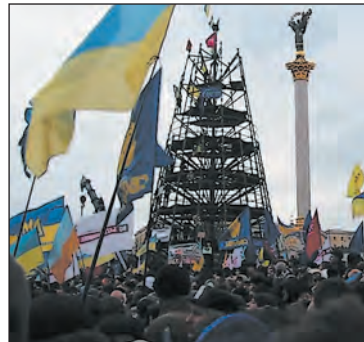
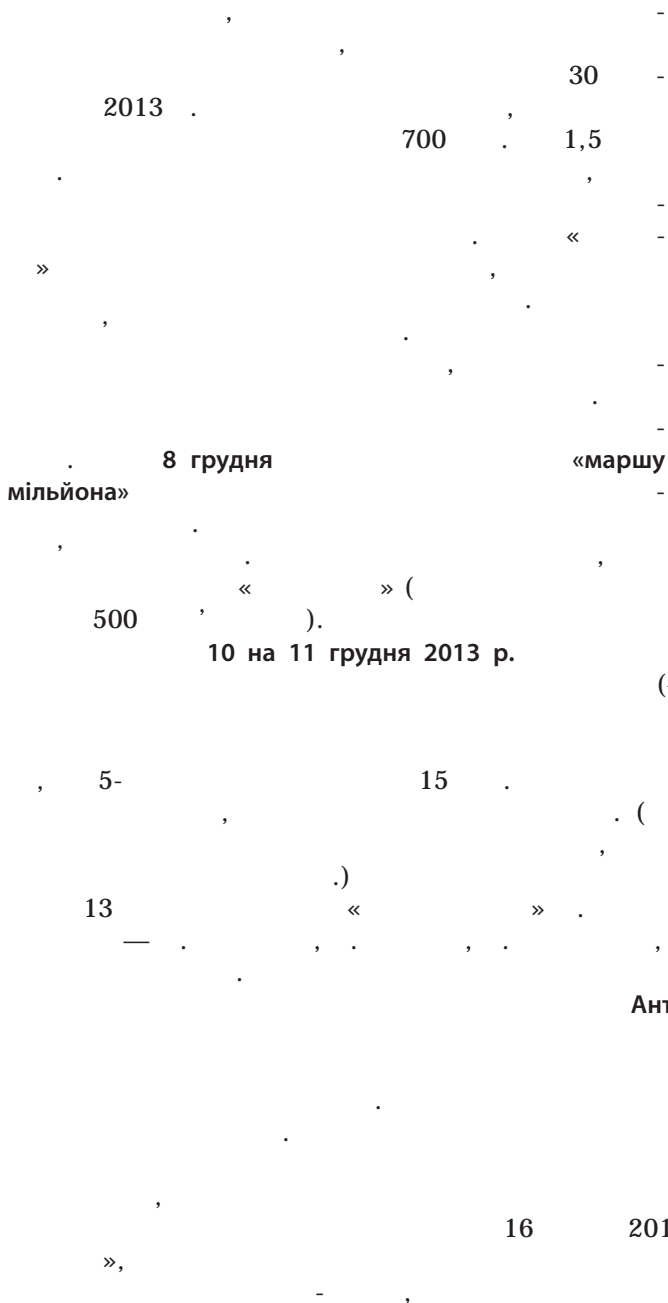
29

30

«Тушки» — принизлива назва депутатів, які обиралися за списками одних партій, а в парламенті приєдналися до їх опонентів.

Євромайдан — масштабні акції протесту кінця 2013 — початку 2014 рр. Поштовхом до протестів стала відмова уряду від європейського курсу, який Україна і пов'язувала з реформуванням країни й поліпшенням рівня життя. проауряду силою розігнати Євромайдан спричинила еволюція Гідності, результатом якої стало усунення В. Януковича від влади.

1 грудня 2013 р.

Протести на айдані Незалежності. 1 грудн 2013 р. У ентрі недовстановлена новорічна линка («йолка»)

Антимайдан,

19 2014 . 15-

« » . « »

() .

« » ,

тушок» . 20 21 «ті-

. 22 січня 2014 р. :

90

«Тітушки» — термін, о виник у травні 2013 р. спочатку дл позначенн молодих л дей, ких негласно використовували в політичних іл х к найман ів дл організа ії силових провока ій, ійок, інших ак ій із застосуванн м ізичної сили. ермін «тітушки» походить від прізвища спортсмена з Білої еркви Вадима ітушка, кий 18 травн 2013 р. в биеві рав участь у ійках проти опози ії і напав на журналістів. Напад уло зн то отокореспондентами, о й стало основним доказом його вини в суді. • оча В. ітушка й уло засуджено, е не зупинило в подальшому використанн «тітушок» у о- роть і проти опози ії.

22—27

56

»

2014 р.
100

18—20 лютого

18

20

20

(47

),

22-

«

»,

236

35

21

35

48

:

Будинок про спілок у Києві під час пожежі. 19 лютого 2014 р.

☒ ле героїв Небесної Сотні в Києві

386

21

22

21 22

22 лютого

2014 .

27 лютого 2014 р.

« »

Гідності, 107
Небесною Сотнею.

2013 —

2014 .

Революція
звання Героя України.

2004 .
;

2014 .

2014 .

;

;

(2004 .).

2014 .

(328)

25

Олександр Турчинов.

? Запитання і завдання

- 1.** з кого виду спорту в Україні від увс чемпіонат « вро-2012»? **2.** а о виступав Податковий айдан? **3.** о спровокувало зі ранн овного айда- ну? **4.** то з лідерів опози її ув ув' знений? **5.** Яка поді стала приводом до евол її одності? **6.** то у 2014 р. очолив ур д, підтриманий айданом?
- 7.** ому Податковий і овний айдани не мали результатів? **8.** Про о свідчили результати ви орів до Верховної ади України у 2012 р.? **9.** Як розгорталис події на айдані в листопаді 2013 — л тому 2014 р.?
- 10.** творить презента і за темо « евол і одності». **11.** кладіть хронологі основних подій вромайдану та евол її одності. **12.** Визначте основні тен- ден її та суперечності со іально-економічного розвитку України у 2005—2008, 2008—2014 рр.
- 13.** Проведіть дискусію за про лемним питанн м: « ому влада застосувала проти мирних протестувальників з ро ?».

§ 28. Україна в системі міжнародних відносин. **Збройна агресія Росії**

- 1.** з кими країнами в 1991—2005 рр. Україні доводилос розв' зувати територіаль- ні суперечки? **2.** Якими. ули причини й наслідки кон лікту навколо острова узла?

1 Зовнішньополітичний курс України.

2004

« ».

« -2005»

21 лютого 2005 р.

270

1 2005

. 2006

. 2010

Блокування опозиції є три рази у Верховній Раді на знак протесту проти вступу України до НАТО. 2008 р.

24 листопада 2010 р.

2005

2008

2010

2

Відносини зі США.

17 лютого 2006 р.

2010

3

Гібридна війна Росії проти України.

Газові конфлікти між Росією та Україною

етап осії	<ul style="list-style-type: none"> Підірвати авторитет України як країни-транзитера аволодіти газотранспортною системою та газосховищами України. Переконати Європу, що для досягнення стабільності в газовій сфері потрібні російські газопроводи й збереження лідерства осії як постачальника енергоресурсів
	<p>З сновний зміст</p>
2005—2006 рр.	2008—2009 рр.
<ul style="list-style-type: none"> У відповідь на відмову України сплачувати ринкову ціну за природний газ осія припинила його постачання до України 	<ul style="list-style-type: none"> 1 січня 2009 р. — російський «Газпром» перекрив постачання природного газу в Україну в обсязі 90 млрд м³, а 7 січня 2009 р. повністю припинив постачання. Фінансова вимога — сплата боргів за листопад-грудень 2008 р.
<ul style="list-style-type: none"> 4 січня 2005 р. — договір між «Газпром» та «Нафтогазом України» на наступні роки. Посередником стала компанія «ОСУкр енерго». Ціна на природний газ на перше півріччя 2005 р. склала 95 дол./м³ 	<ul style="list-style-type: none"> Ціна на газотранспортної системи України в реверсному (зворотному) режимі, що дозволяє заощадити газом населення на сході й півдні. Підписання нового договору з осією (19 січня 2009 р.) на 2009—2019 рр. Іквідація компанії-посередника «ОСУкр енерго». Середньорічна ціна природного газу для України становила 228,8 дол./м³, у першому кварталі — 300 дол./м³
результат	<ul style="list-style-type: none"> Удар по авторитету осії як надійного постачальника природного газу. Повне вилучення альтернативних проектів постачання природного газу до Європи

2008—2009 рр. газіві конфлікти 2005—2006 та

2008

2008

4

Окупація Росією Криму.

20 лютого 2014 р.
збройної агресії Російської Федерації проти України.

, 4 2014

20-

Олексія Чалого. 26

27

Мітинг кримських татар під стінами парламенту. 26 лютого 2014 р.

1
Аксьонов,

Сергій

У той же час були непоодинокими приклади героїзму українських військових. Так, на аеродромі Бельгівка українські військові на чолі з полковником Сергієм Аксьоновим вийшли на зустріч з російськими військами, із розгорнутим прапором частини, виконували гімн України, розлокували частину кримських піхотинців у Севастополі та морську базу «Бердянськ» вчинили силовий опір нападникам. Група курсантів військово-морського училища в Севастополі відмовилася складати присягу на вірність Росії, а екіпажі морської авіації України змогли перегнати свої літаки з Криму до Сімферополя завдяки стійкості й опору українських військових вдало повернути частину техніки і майна армії та авіації України.

11 березня 2014 р.

16 березня 2014 р.

1,2

),

96,77 %

(

83,10 %

«

».

32—34 %

18 березня 2014 р.

20

), 21

. 11

Військові без знаків розрізнення в аеропорту міжнародному в аеропорту міжнародному 28 лютого 2014 р.

27 березня

100 , — 11, — 58.

2 2014 .

« , ».

5

Початок збройної агресії Росії на сході України. Антитерористична операція (АТО).

1 березня 2014 р. (, , ,) .

!», « — « » .

, 28 « — »: 7 —

« » « » « »

12

(,) ,

ахопленн... удівлі
 оне ької о лдержадміністра ії.
 7 квітн 2014 р.

11 травня 2014 р.

74,87 %, « »

89,07 %, « » — 10,19 %, 0,74 %

; 96 %, « » 75 %, -
 0,2 % 3,8 %

13 квітня 2014 р.
 тичної операції (АТО)

антитерорис-
 17

терористичними організаціям .

30 (1- , « »,
 « », « », « -1», « », « -1»,
).

(« “ ”», « »,
 « », « »).

«—1921 . 2014 .

(« »).

50

6

Президентські вибори 2014 р. Мирний план П. Порошенка.

22

23

28

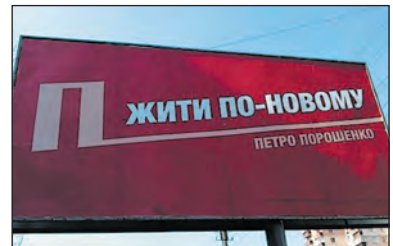
25 травня 2014 р.

21

(54,7 %

). 7

2014

Передви орчі плакати кандидатів у Президенти України. 2014 р.

;

;

;

10- -

; -

; -

;

;

;

; -

;

;

(-), -

;

(-), -

- ; -

;

;

, .

, , , 20—30 -

7**Бойові дії влітку 2014 р. Мінські домовленості.**

« - »

100 « » 10 20 -

. 14 . 2014 . -

-76. 49 -

120

« »

37 (10 11 2014).

100-

Український прапор знову над Іл'юшіном.
5 липня 2014 р.

17 липня 2014 р. над територією Іл'юшіно російським зенітно-ракетним комплексом «Бук» під управлінням російського екіпажу було збито пасажирський літак Боїнг-777 компанії «Іл'юшіні» рейсу МН17, унаслідок чого загинули всі пасажери та екіпаж (загалом 298 осіб). Трагедія порушила плани Росії щодо нагнітання ситуації в Україні й відтермінувала її російське вторгнення. Ці події країни заходу запровадили нові санкції проти Росії.

Понівечений прапор військ
93-ї механізованої бригади,
знайдений у машині, куля
пошкоджено стрілою 29 серпня 2014 р.
під Іловайськом

25—26

(« »

. 29

400

24

35—40

). 27

« »

5
5 вересня 2014 р. Мінську
19 вересня —

(
). « »
(30 100

).

Донецького аеропорту,

242

9 грудня 2014 р.

«режим тиші».

торговельна війна. 16

2014

2017

Ретуа.

ахисники оне ького аеропорту, ких прозвали «кі органи». 2014 р.

8

Дострокові вибори до Верховної Ради України 2014 р. 25 серпня 2014 р.

VII

90

«

24 2014 ., 83 ...».

« » « »

: , 80 %

люстрації.

9 «

».

(14 жовтня).

»,

2014 р. 26 жовтня

302

Люстрація — законодавча за орона ді чам високого рангу, кі скомпрометували се е співпра е зі злочинним режимом, упро довж певного часу а о довічно пра вати на державній служ і.

з корупцією,

боротьба

2015

9

Активізація бойових дій. Мінські домовленості 2015 р.

2015

500

32

Барикатура на інські домовленості. 2015 р.

...Від початку агресії наприкінці лютого 2014 р. російська федерація систематично порушує загальновизнані норми міжнародного права, права людини, у тому числі право на життя мирних громадян України, які стали заручниками терористів на окупованій території України. Ініціатором агресії, яка включає активну підтримку терористів на державному рівні, перетворення в історично незвинних мирних громадян на звичайне повсякденне життя є причетність Росії до таких терактів, як ітеративного пасажирського літака рейсу Н17, трагедія у Волновасі, обстріл аерополі.

Зі звернення Верховної Ради України до ООН, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї НАТО, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї ГУАМ, національних парламентів держав світу про визнання Російської Федерації державою-агресором (27 січня 2015 р.)

...Від початку агресії наприкінці лютого 2014 р. російська федерація систематично порушує загальновизнані норми міжнародного права, права людини, у тому числі право на життя мирних громадян України, які стали заручниками терористів на окупованій території України. Ініціатором агресії, яка включає активну підтримку терористів на державному рівні, перетворення в історично незвинних мирних громадян на звичайне повсякденне життя є причетність Росії до таких терактів, як ітеративного пасажирського літака рейсу Н17, трагедія у Волновасі, обстріл аерополі.

Попри злагоджені дипломатичні зусилл в еневському, Нормандському та інших орматах, осі не виконує своїх зов'язань одо дотриманн загально-визнаних норм міжнародного права та вже дос гнутих домовленостей. ак, брим залишаєтьс окупованим, а вимоги демократичної спільноти одо припиненн агресії, постачанн з рої, техніки та живої сили терористам іґнору тьс бремлем. о рі наміри залишати двері відкритими дл діалогу з керівни твою осійської б едера її лише провоку ть нові криваві терористичні акти в Україні.

У зв'язку із имґеручи до уваги татут ҐґґН та езол і Ґенеральної сам - леї ҐґґН 3314 «Визначенн агресії» від 14 грудн 1974 р., Верховна ада України визнає осійську б едера і державо -агресором та закликає міжнародних партнерів України:

- не допустити безкарності винних за злочини проти людяності, вчинені від початку російської агресії проти України;

- визнати Російську Федерацію державою-агресором, що всебічно підтримує тероризм та локує ді льність ади Безпеки ҐґґН, чим ставить під загрозу міжнародний мир і езпеку, а так звані « Н » і « Н » визнати терористичними організа і ми;

- посилити тиск на Російську Федерацію, у тому числі шляхом запровадження нових секторальних о межувальних заходів (санк ій), одо зупинити російську агресі та примусити російське керівни тво виконати в повному о с зі всі пункти інських домовленостей, припинити незаконну окупа і бриму, звільнити всіх заручників та незаконно утримуваних на території осійської б едера її громад н України, вкл ча чи члена постійної делега її Верховної ади України в Парламентській сам леї ади вропи Наді авченко;

- обмежити повноваження російської делегації в Парламентській Асамблеї ади вропи доти, доки осійська б едера і не припинить іґнорувати вимоги міжнародної демократичної спільноти;

- надавати Україні необхідну військову допомогу з метою посилення її оборонних можливостей, гуманітарну допомогу дл постраждалого мирного населенн та внутрішньо перемієних осі і спри ти відновленн критично важливої ін раструктури на он асі.

акликаємо міжнародне співтовариство визнати акт агресії проти України, окупа її її території і посилити вимоги одо поверненн до міжнародно визнаних кордонів України, запо іґши створенн не езпечного пре еденту у вигл ді гру ого порушенн світового пор дку та системи езпеки, одо склалис післ ругої світової війни.

? 1. о спонукало Верховну аду України до ухваленн ієї постанови? 2. Про кі акти російської агресії ідетьс в документі? 3. о чого закликає Верховна ада України?

» () « Мінську 11—
12 лютого 2015 р.
15
2014 .
2
20 2015 .
3,5
200
влітку 2015 р.
100
3
(350),
« » ()

Проведенн в оне ькій та уганській о ласт х ви вило про лему. ездї льності міс евих органів влади. е негативно позначило на езде і та життеді льності населенн , осо ливо у звільнених населених пунктах. Післ відповідної пропозиції НБ Президент П. Порошенко підписав акон України «Про військово- ивільні адміністрації», кий ув прийн тий Верховно адо України 3 л того 2015 р. творені з військових військово- ивільні адміністрації вз ли на се е вирішенн всіх про лем місцевого населенн . **17 березня 2015 р.** Верховна ада України визнала окремі райони оне ької і уганської о ластей тимчасово окупованими територі ми України.

30 квітня 2018 р.

Операції

Об'єднаних сил (ООС).

				7 %	
()	4	(«		
»).	1,5				
	3				
	15 %	25 %			
(80 %		10 %		
)					
	2014	25 %	2015	43,3 %	
	14 %		2015		
	—	5,6			
	2018		3,5 %		

10

Українська діаспора.

70

к і на підтримку України.
 Нь - орк (). Березень 2014 р.

13 , -

18 , -

13 , -

18 , -

13 , -

11 **Україна на шляху до реформ. Декомунізація. Президентські вибори 2019 р.**

13 , -

18 , -

13 , -

18 , -

13 , -

18 , -

— декомунізація. 15 2015 . -

2019 . 32 , 955

, 52 , 2,5 ,

ь 7 лютого 2019 р.

«

(

)».

31 березня 2019 р.

44

.

)

: Володимир

Зеленський (30,24 %)

(15,95 %).

«

»

ь 21

73,22 %

24,45 %.

Запитання і завдання

1. Воли ь було скасовано українські візи дл громад н країн та вей арії? 2. Воли Україну ь було визнано країно з ринково економіко ? У кому ро і вона стала членом ? 3. ому в 2008 р. спро а України подати за вку на вступ до Н ? зазнала невдачі? 4. Яку державу підтримувала Україна в агресії осії проти фузії у 2008 р.? 5. У ких регіонах України ь були іні йовані проросійські виступи? 6. Воли осії здійснила окупа і бриму? 7. о стало приводом дл здійсненн в окремих районах оне ької та уганської о ластей? 8. о примусило Україну у вересні 2014 р. укласти інські домовленості? 9. кільки днів тривала о орона оне ького аеропорту? 10. о то ь був Президентом України у 2014—2019 рр.? 11. Яка діл нка ронту стала епі ентром оювих дій взимку 2015 р.? 12. о таке декомуніза і ? Якими є її результати?
13. им ь були зумовлені різкі зміни в зовнішній політі і України у 2005, 2010 та 2014 рр.? 14. Як розвивалис події, о призвели до окупа іі бриму осійсько б едера іє ? 15. о характеризуйте пере іє оювих дій на он асі. 16. Обговоріть у групах про ви кі ридної війни осії проти України.
17. аповніть та ли «азові кон лікти з осіє ».

Період	2005—2006 рр.	2008—2009 рр.	2014—2015 рр.
міст			
л хи розв' занн			
езультат			

18. Визначте передумови, ознаки та наслідки агресії осії проти України. 19. Підготуйте презента і на тему « о ровольчий і волонтерський рухи в роки російської агресії». 20. кладіть хронологі основних подій . 21. Які ре орми ь були проведені а о започатковані в період президентства П. Порошенка?

- а 22.** Проведіть дискусію за про лемним питанн м: « інські домовленості: за і проти». **23.** Визначте осо ливості президентських ви орів 2019 р. айте власну о інку їх результатам.

§ 29. Культурне та релігійне життя

- 1.** боли Верховна ада У прийн ла акон «Про мови в Українській »? **2.** Який вплив мали про еси «пере удови» у на відродженн української культури й пожвавленн суспільно-культурного житт ?

1 Загальні тенденції розвитку культури в роки незалежності. Відродження національної культури.

плюралізм,

1992

Шевченківської премії

Почесний знак лауреата Шевченківської премії України

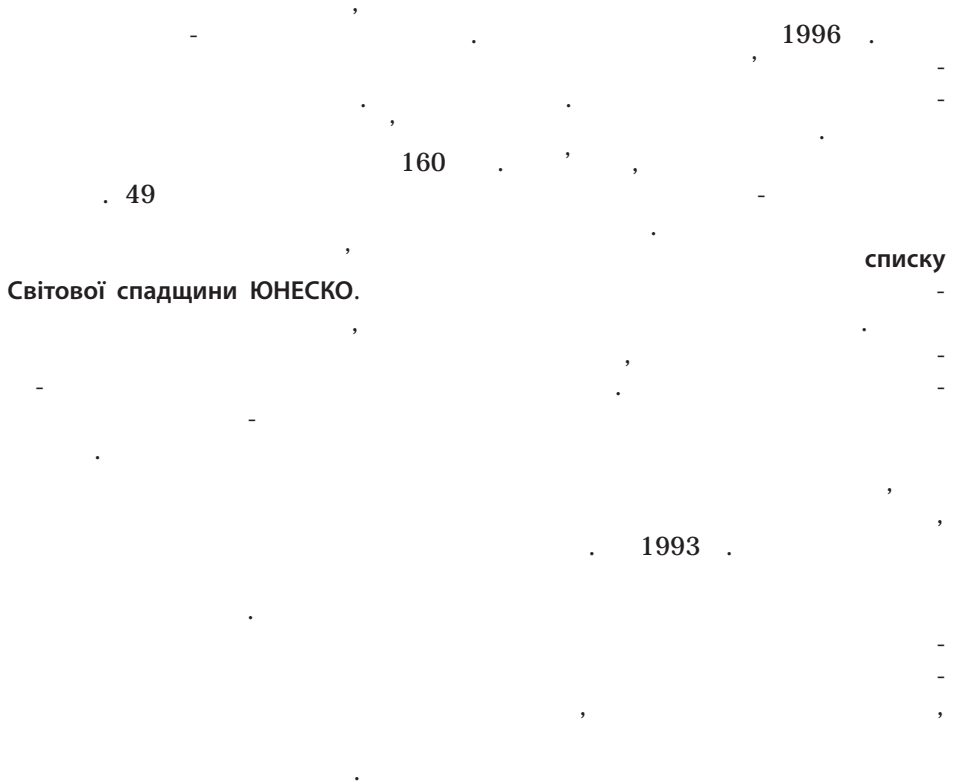
XVIII

2

29

1992

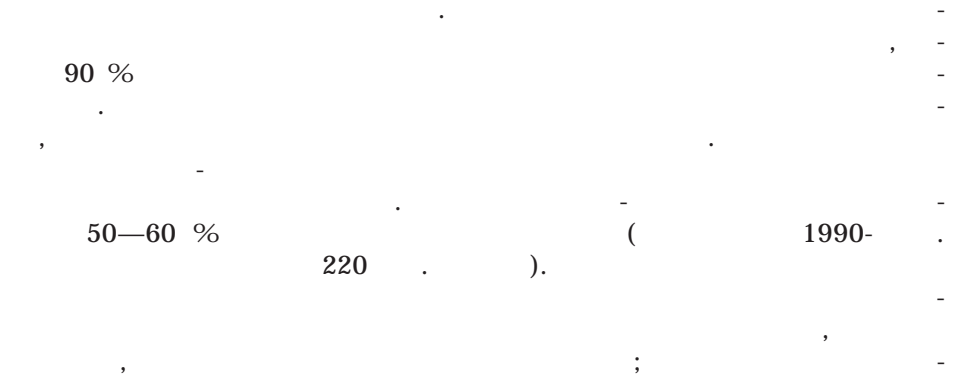
» (1992—2008 .)

Світової спадщини ЮНЕСКО.

списку

2 Наука незалежної України. Національна академія наук України.

20 %

Міністерство освіти і науки України,

1989

1991

1992

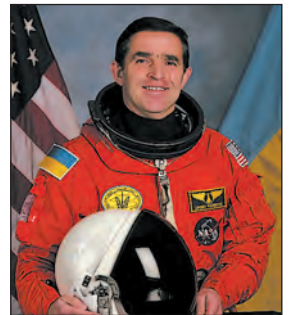
2006

Національне космічне агентство.

1997 р.

« »,

Леонід Каденюк.

еонід ґаден к. 1997 р.

2010 .
 11- ,
 2016 .
 «Нова українська
 школа» (НУШ).
 2007 .
 зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО)

Виставка іннова йного о ладнан-
 н дл НУ . 2017 р.

75 %

1990-

Болонського процесу —

4

Основні здобутки української культури та спорту.

1990-

в естиваль «Берегиня». 2018 р.

літератури

театрального мистецтва.

образотворче мистецтво.

3

Музичне і хореографічне мистецтво

кінематограф

1990

, український

(

« . »).
(,),
- , ,
10
1990 .
Спорт « » .

Яна Влочкова,
п' тикратна олімпійська
чемпіонка

1990 .
Спорт « » .
1990 .
1992 .

(: 1992 . —
(), 1996 . — (),
2000 . — (), 2004 . — (-
(), 2008 . — (), 2012 . —
(), 2016 . — - - (-
);

ндрій евченко,
володар « олотого м' ча»
2004 р.

(: 1994 . — (),
1998 . — (), 2002 . — - -
(), 2006 . — (), 2010 . — -
(), 2014 . — (), 2018 . —
(1992—2018 .

: (.), (.
(.), (. , . -
(.), (.), (.) .
: , ,

5 Релігійне й церковне життя.

1994 . (1991—
2 .),
, , .

35
«
» 23 1991 .,
Російської пра-
вославної церкви (РПЦ).
Українською православною
церквою (УПЦ).
Володимира (
)
Російської
православної церкви Московського патріархату (РПЦ МП)
5
Філарет (
Українську православну церкву Київського пат-
ріархату (УПЦ КП). 1992 .
(),
(
) Мстислава (,),
—
,
Димитрія (,
)

1993 .
 Володимира (1995 .), () .
 « -
 » .
 1997 .
 (), .
 , , .
 , , .
 () Вар-
 фоломія .
 2000 .
 2007—2008 .
 , , -
 , , .
 (),
 , .
 2014 . (-
 ,), .
 (-
): , , , , ,
 , , , , ,
 , , , , ,
 , , , , , .

Кількість релігійних громад в Україні в 1997—2018 рр.

Назва	1997 р.	1998 р.	1999 р.	2004 р.	2014 р.	2018 р.
Українська православна церква Київського патріархату	1529	1901	2187	3352	4651	4807
Українська автокефальна православна церква	1167	1063	1026	1154	1185	1048
Українська греко-католицька церква	3098	3151	3212	3328	3765	3323
імо-католицька церква в Україні	716	732	751	854	926	900
Українська православна церква Московського патріархату	6882	7386	7996	10 310	12 714	12 064

2018

1686

Томосу

15

2018

Томос — церковний документ. Раніше томоси видавалися указами, які видавали з різних причин, але в останні кілька століть томосом називають декларації про визнання незалежності церкви того чи іншого регіону. Наразі на підставі томосу нова церква формує власний статут — церковну конституцію.

Православної церкви України, Єпіфанія (). 6 січня 2019 р.

Томос Православної церкви України.
7 січня 2019 р.

428)
(
(
(16
)

Патріарший собор Воскресіння Христового в Києві — головний собор Української греко-католицької церкви

Українська греко-католицька церква (УГКЦ),

XX

Римо-католицька церква в Україні (РКЦУ).

червні 2001 р.

II.

123-

II

Візит глави Ватикану, незламного поборника прав і гідності людини, незкомпромісного противника тоталітаризму, нетерпимості й дискримінації, став закликом до порозуміння та проєднання. Папа Павло II переконував, що треба спільно розвивати діалог культур і цивілізацій. Україна, за словами Папи, має виразне європейське покликання, підкріплене християнськими коренями культури, і тому треба сподіватися, що її корені допоможуть змінити національну єдність і далі розвивати незалежну Україну.

2004

2014

Висновки.

2019

Запитання і завдання

1. Воли в Україні. Уло вперше зроблено спробу запровадити 12-річну систему освіти? 2. Які видатні пам'ятки нашої держави внесено до списку світової спадщини ЮНЕСКО? 3. Хто став першим космонавтом незалежної України? 4. У яких видах спорту українські спортсмени є найуспішнішими? 5. Яка подія дала поштовх відродженню релігійного життя в Україні? 6. Які релігійні конфесії існують у сучасній Україні?

- 7. Які зміни від улис в культурному житті України за роки незалежності? 8. им зумовлені різкі зміни в розвитку освіти України за роки незалежності? Визначте основні напр ми ре ормуванн системи освіти в Україні. 9. Яким чином в Україні за езпечу тьс мовні та культурні права на іональних меншин? 10. Які основні про леми поста ть перед сучасно українсько науко ? 11. Які чинники най ільше вплива ть на розвиток культури на сучасному етапі? 12. ✓ о дало можливість Українській православній еркві отримати омос?

- ⓐ 13. ✎характеризуйте умови розвитку культури за часів незалежності України. 14. ✎характеризуйте розвиток української науки за роки незалежності. 15. кладіть перелік основних галузей науки, у ких українські вчені ма ть найвагоміші здо утки, і наведіть приклади. 16. Назвіть здо утки України в космічній галузі. 17. кладіть та ли «Фультура України на сучасному етапі».

ітература	узка і театр	✎ разотворче мисте тво	вінематогра	б естивалі, конкурси

18. Обговоріть у групах. Визначте причини міжкон есійних кон ліктів у незалежній Україні. 19. айте характеристику змінам у релігійному житті України,✎ о від улис в умовах незалежності.

- а 20. Проведіть дискусію за про лемним питанн м: «Яким має ьти аланс між загальнол дським і на іональним у розвитку української культури?».

Практичне заняття. Зовнішні та внутрішні загрози суверенітету України в період гібридних війн

. 285.

Узагальнення знань за розділом 6. Творення нової України

Тестові завдання для підготовки до тематичного оцінювання за розділом 6. Творення нової України

Основні дати та події

1945 — початок 1950-х рр. —

16 серпня 1945 р. —

Осінь 1945 — весна 1946 р. — «

Березень 1946 р. — (

1596 ..

1946 р. —

1946 р. —

1946—1947 рр. —

1946—1953 рр. — «

Лютий 1947 р. —

(

Березень—липень 1947 р. — «

21 жовтня 1947 р. — «

1947 р. —

1947—1948 рр. — (

1948—1949 рр. —

1948—1950 рр. —

Серпень 1949 р. —

1949 р. —

5 березня 1950 р. —

1950 р. —

1951 р. —

5 березня 1953 р. —

1953—1954 рр. —

Лютий 1954 р. —

1954 р. —

1955 р. —

Лютий 1956 р. — «

»

30 червня 1956 р. — «

»

1956 р. —

24 грудня 1957 р. —

1957 р. —

1957 р. —

1958 р. —

1958 р. —

1958—1961 рр. — (

Квітень 1959 р. —	«	»,	
1959 р. —			-
1960 р. —	«	»	
1960 р. —			
Друга половина 1960-х рр. —	(«	»)	
Жовтень 1961 р. —	,	,	-
	, «		
	»		
1961 р. —			
Лютий 1963 р. —			
Липень 1963 р. —	,		-
14 жовтня 1964 р. —	.	.	
	;		
20 листопада 1964 р. —	.	.	-
	,		
1964 р. —			
1964—1967 рр. —			-
	()		
1964—1982 рр. —	«	»	
Квітень 1965 р. —			
	.	.	
Серпень-вересень 1965 р. —		(-
),	(,
	,	,)
4 вересня 1965 р. —	,	,	-
	«	»	
Вересень—грудень 1965 р. —	.	«	-
	?»		
1966—1970 рр. —	«	»	,
Квітень 1968 р. —	139		-
	.		
Червень 1969 р. —	,	(,
	,	,	,
)		
Січень 1970 р. —	.	.	-
	(,)
1970 р. —		«	
	» ()	

Січень—травень 1972 р. —

25 травня 1972 р. —

9 жовтня 1976 р. —

1978 р. —

19—20 квітня 1978 р. —

1982 р. —

1982—1990 .;

1985—1991 рр. —

26 квітня 1986 р. —

Січень 1987 р. —

Червень 1987 р. —

18 червня — 1 липня 1988 р. —

1988 р. — 1000-

Березень 1989 р. —

Травень-червень 1989 р. —

Липень 1989 р. —

8—10 вересня 1989 р. —

Жовтень 1989 р. —

1989—1991 рр. —

Березень 1990 р. —

16 липня 1990 р. —

23 липня 1990 р. —

3 серпня 1990 р. —

2—17 жовтня 1990 р. —

Лютий 1991 р. —

17 березня 1991 р. —

19—21 серпня 1991 р. —

24 серпня 1991 р. —

1 листопада 1991 р. —

1 грудня 1991 р. —

6 грудня 1991 р. —

1991 р. —

1992 р. —

Липень 1993 р. — «

19 жовтня 1993 р. — »

1992—1994 рр. —

Січень 1994 р. —

27 березня 1994 р. —

Червень-липень 1994 р. — ;

8 червня 1995 р. —

9 листопада 1995 р. —

28 червня 1996 р. —

1996 р. — —

31 травня 1997 р. — , (2018 .)

29 березня 1998 р. — -

1999 р. — ; .

16 квітня 2000 р. —

5—14 грудня 2001 р. —

Зима-весна 2001 р. — , « »

2001 р. — 12- 12- -

31 березня 2002 р. —

Травень 2002 р. —

2002 р. — « »

2003 р. —

Жовтень—грудень 2004 р. — ; .

Листопад-грудень 2004 р. — « »

2005 р. —

2005—2006, 2008—2009 рр. — « »

Березень 2006 р. —

28 листопада 2006 р. — «

1932—1933 »

2007 р. —

2008 р. — ()

2008—2009 рр. —

2010 р. — ; .

22 листопада — 3 грудня 2010 р. —

3 липня — 8 серпня 2012 р. —

28 жовтня 2012 р. —

Листопад 2013 — лютий 2014 р. —

20 лютого 2014 р. —

Березень 2014 р. —

Квітень 2014 р. — ()

25 травня 2014 р. — ; . -

Вересень 2014 р. —

2014 р. —

Січень 2015 р. —

14 жовтня 2015 р. — -

30 квітня 2018 р. — , ' ()

25 листопада 2018 р. — ,

15 грудня 2018 р. — ' ,

6 січня 2019 р. —

7 лютого 2019 р. — «

(

)»

31 березня 2019 р. — ; .

21 липня 2019 р. —

Основні поняття й терміни

Абстракціонізм — ,

Амністія — -

, , , ,

Атеїзм — .

«Буржуазний націоналізм» — ,

Відбудова — .

«Відлига» — -

. « »

« » .

Військово-промисловий комплекс — -

, -

«Велика блокада» — ,

1945 1946 .,

Воєнний злочин —	10
Гібридна війна —	11
Глобальні проблеми людства —	12
Голод 1946—1947 рр. —	13
ГУТАБ (рос. ГУЛАГ) —	14
Депопуляція —	15
Депортація —	16
Державотворчий процес —	17
Десталінізація —	18
«Дефіцит (товарний)» —	19
Децентралізація —	20
Дисиденти (рос. дисиденты) —	21
Дисидентський рух в УРСР —	22
Діаспора —	23
Етнічна чистка —	24
Екстенсивний шлях розвитку —	25

«Ждановщина» —	,	-
()	1946 .	-
«Застій» —		-
— «	».	-
Злочини проти людства —	,	-
(,	-
).	-
,	,	-
Зросійщення (росіянізація, русифікація) —		-
,	,	-
,	,	-
Командно-адміністративна економіка —	-	-
,	,	-
Конституція —	-	-
,	,	-
,	,	-
;	,	-
Космополітизм —	,	-
,	,	-
,	;	-
«Культ особи» —	,	-
,	,	-
«Лисенківщина» —	-	-
,	,	-
Лібералізація —	:	-
	:	-
Люстрація —	,	-
,	,	-
Модернізація —	,	-
Науково-технічна революція (НТР) —		-

Неформали —	1960—1980- « »	« »
Нафтотрейдер —		
Обмін населенням —		
Операція «Вісла» —	1947	
	1945	
Операція «Захід» —	(), 21	1947
Партійна (партійно-державна) номенклатура —	« »	
Політична нація —		
Постіндустріальне суспільство —	()	
Правозахисний рух в УРСР у 1960—1980-х рр. —		
Раднаргоспи (ради народного господарства) —		
1918—1931 1957—1964		
Реабілітація —		
Репатріант —		

Репатріація —	-
Реприватизація —	-
«Розвинений соціалізм» —	-
«Самвидав» —	-
1960—1980- .;	-
»	-
Системна криза —	-
Спецпоселення —	-
Томос —	-
Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод, Українська Гельсінська група (УГГ) —	-
9 1976 .	-
Український екзархат РПЦ —	-
Формалізм —	-
«Цеховик» —	-
«Шістдесятники» —	-
»	-
«Шокова терапія» —	-
»	-
»	-
»	-
»	-

Плани-схеми для самостійної роботи

Як проводити інтерв'ювання

- інтерв'ю. -
1. -
 2. -
 3. -
 4. -
 5. -
 6. -
 7. -
- (: europsyhistory.wordpress.com)

Рекомендації щодо роботи на практичному занятті

1. -
2. -
3. -
4. « » () -
5. (), -

Передмова	3
§ 1. Вступ	5
Розділ 1. Україна в перші післявоєнні роки	
§ 2. Дміністративно-територіальні зміни й зовнішньополітична ді льність У	13
§ 3. Внутрішньополітична та економічна ситуа і в У	20
§ 4. Політика рад ніза її та репресії в західних о ласт х У	28
§ 5. Ђльтура України в перші післ воєнні роки	37
Практичне заняття 1.	
дський вимір війни: демогра ічні зміни в У	45
Практичне заняття 2.	
«Війна пішла, а горе залишилось...»: повс кденне житт післ воєнних років	45
Практичне заняття 3.	
«Вирвані з коренем». епорта її україн ів і українок у 1944—1951 рр.: причини, етапи, наслідки (на підставі дослідженн документальних джерел)	45
Узагальнення знань за розділом 1.	
Україна в перші післ воєнні роки	45
Тестові завдання дл підготовки до тематичного о ін ванн за розділом 1.	
Україна в перші післ воєнні роки	45
Розділ 2. Україна в умовах десталінізації	
§ 6. У на початку десталініза її	46
§ 7. успільно-політичне житт в Україні	52
§ 8. озвиток економіки	57
§ 9. На іонально-визвольний рух. « істдес тни тво»	65
§ 10. Ђльтура та духовне житт в У	72
Практичне заняття.	
Входженн Ђримської о ласті до складу У : мі и та реальність (дослідженн документів)	82
Узагальнення знань за розділом 2. Україна в умовах десталініза її	82
Тестові завдання дл підготовки до тематичного о ін ванн за розділом 2.	
Україна в умовах десталініза її	82
Розділ 3. Україна в період загострення кризи радянської системи	
§ 11. Наростанн кризових ви у успільно-політичному житті респу ліки	83
§ 12. кономічна ситуа і в У	88
§ 13. міні у складі та со іальній структурі населенн	96
§ 14. исидентський рух	104
§ 15. озвиток культури й духовного житт	116
Практичне заняття 1. Ђонститу її У : «сталінська» і «розвиненого со іалізму» (порівн нн ѡсновних аконів 1937 та 1978 рр.)	
Практичне заняття 2. Український «самвидав»: теми, ідеї, автори	
Практичне заняття 3. Повс кденне житт в місті та селі: переваги і про леми (на прикладі України 1970—1980-х рр.)	

Узагальнення знань за розділом 3.	
Україна в період загостренн кризи рад нської системи	130
Тестові завдання дл підготовки до тематичного о ін ванн за розділом 3.	
Україна в період загостренн кризи рад нської системи	130
Розділ 4. Відновлення незалежності України	
§ 16. Початок «пере удови» в і У	131
§ 17. Погли ленн кризових ви в економі і. ахтарський страйк 1989 р. Політичні ре орми	139
§ 18. ростанн громадської активності українського суспільства. Проголошенн еклара її про державний суверенітет України	145
§ 19. Проголошенн Україно незалежності	158
Практичне заняття. « а живе...»: непоправні наслідки орно ильської трагедії ...	166
Узагальнення знань за розділом 4. Відновленн незалежності України	166
Тестові завдання дл підготовки до тематичного о ін ванн за розділом 4.	
Відновленн незалежності України.....	166
Розділ 5. Становлення України як незалежної держави	
§ 20. ержавотворчі про еси в перші роки незалежності.....	167
§ 21. Україна в 1994—1999 рр.	179
§ 22. Політичні про еси в Україні в 1999—2005 рр. «Помаранчева револ і »	185
§ 23. кономічний розвиток України в 1992—2005 рр.	193
§ 24. тносо іальні про еси та рівень житт населенн	203
§ 25. овнішн політика та міжнародні зв' зки України у 1992—2010 рр.	211
§ 26. успільно-політичне та економічне житт України у 2005—2010 рр.	224
Практичне заняття. ержавне. удівни тво в незалежній Україні: осо ливості, здо утки, про леми.....	231
Узагальнення знань за розділом 5. тановленн України к незалежної держави	231
Тестові завдання дл підготовки до тематичного о ін ванн за розділом 5. тановленн України к незалежної держави	231
Розділ 6. Творення нової України	
§ 27. Україна у 2010—2014 рр. евол і фдності.....	232
§ 28. Україна в системі міжнародних відносин. \ ройна агресі осії.....	241
§ 29. ьльтурне та релігійне житт	262
Практичне заняття. овнішні та внутрішні загрози суверенітету України в період гі ридних війн	275
Узагальнення знань за розділом 6. воренн нової України	275
Тестові завдання дл підготовки до тематичного о ін ванн за розділом 6. воренн нової України	275
Основні дати та події.....	276
Основні поняття й терміни.....	280
Плани-схеми для самостійної роботи.....	285

Відомості про користування підручником

№ з/п	Прізвище та ім'я учня / учениці	Навчальний рік	Стан підручника	
			на початку року	у кінці року
1				
2				
3				
4				
5				

Навчальне видання

ГІСЕМ Олександр Володимирович
МАРТИНЮК Олександр Олександрович

«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ (РІВЕНЬ СТАНДАРТУ)»
підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Провідні редактори *Л. А. Шведова, Н. П. Гур'єва*. Редактор *С. С. Павлюченко*.
Технічний редактор *А. В. Пліско*. Художнє оформлення *В. І. Труфена*.
Комп'ютерна верстка *І. А. Кожанової*.
Коректор *Н. В. Красна*.

Окремі зображення, що використані в оформленні підручника,
розміщені в мережі Інтернет для вільного використання

Підписано до друку 12.07.2019. Формат 70×90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Шкільна. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 21,06. Обл.-вид. арк. 24,3.
Тираж 111 231 прим. Зам. №5932.

ТОВ Видавництво «Ранок»,
вул. Кібальчича, 27, к. 135, Харків, 61071.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №5215 від 22.09.2016.
Адреса редакції: вул. Космічна, 21а, Харків, 61145.
E-mail: office@ranok.com.ua. Тел. (057) 719-48-65, тел./факс (057) 719-58-67

Підручник надруковано на папері українського виробництва

Надруковано у друкарні ТОВ «Фактор-Друк»,
вул. Сараговська, 51, Харків, 61030.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №5496 от 23.08.2017.
Тел. +38(057) 717-51-85. E-mail: office@druk.factor.ua